PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 40 lir

Leto XIX. Št. 212 (5587)

TRST, sobota 7. septembra 1963

V Milanu napovedali splošno stavko kot protest proti višanju najemnin

Napovedani dve stavki gradbenih delavcev - Poziv CGIL vladi, naj skliče sestanek s sindikalnimi predstavniki v zvezi s položajem italijanskih emigrantov v Švici - CGIL in CGT pozivata na nadaljnje podpiranje španskih rudarjev

MILAN, 6. — Sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL so razglasile za 23. septembra splošno stavko v Milanu in milanski pokrajini proti nenehnemu višanju najemnin. Sindikalne organizacije so razglasile stavko spričo velike zaskrbljenosti in nezadovoljstva med prebivalstvom zaradi stalnega dviganja najemnin in zaradi vedno večjega števila izgonov iz stanovanj in zaradi pomanjkanja stanovanj z najemninami, ki bi bile dostopne za delovne ljudi, kar je posledica pomanjkanja primerne urbanistične zakonodaje.

Splošna stavka se bo začela v ponedeljek 23. septembra ob 14. uri in bo trajala ves dan. Ob tej priložnosti bo veliko zborovanje delavcev in nameščencev, katerim bodo govorili voditelji vseh treh sindikalnih organizacij.

V Rimu so se danes prekinila pogajanja za obnovitev delovne pogodbe delavcev gradbene industrije, ki so se bila začela včeraj. V sporočilu sindikata gradbenih delavcev je rečeno, da so bila pogajanja prekinjena, ker podjetniki niso bili pripravljeni diskutirati o vprašanjih, ki jih postavljajo delavci in ki se tičejo zajamčene letne mezde, razčlenjenih pogajanj in drugih sindikalnih pravic. Podjetniki so postavili nezadovoljive ponudbe. Zaradi tega so vse tri sindikalne organizacije razglasile dve vsedržavni stavki, ki bosta prva 12. in 13. septembra, druga pa 17., 18. in 19. septembra. Sledile bodo stavke v posameznih pokrajinah. Razen tega so sklenili takojšnjo prekinitev nadurnega in prazničnega dela.

RIM, 6. — Tajništvo CGIL sporoča, da je opozorilo na številna vprašanja v zvezi z italijanskimi delavci v Švici. CGIL je zahtevala sklicanje sestanka med predstavniki ministrstva za delo in za zunanje zadeve ter predstavniki sindikalnih organizacij, da vsestransko proučijo vprašanja italijanske emigracije v Švici in da se sporazumejo o načinu intervencije, ki bi bila primerna za zaščito interesov italijanskih delavcev.

Tajništvo CGIL poudarja v svojem sporočilu, da je nujno potrebno načeti skupno s svičarsko vlado nerešena vprašanja, ki se tičejo socialnega skrbstva in tudi nedavne konvencije o socialnem zavarovanju, ki čaka na ratifikacijo v parlamentu.

Izjava omenja zatem še druga vprašanja v zvezi z italijansko emigracijo, kakor so n.pr. stanovanjska vprašanja, obdavčevanje, rezidenca, pouk za otroke emigrantov itd. V zaključku poudarja tajništvo CGIL, da «pravična koncepcija svobode ne more preprečiti emigrantom, da bi se ukvarjali s političnimi zadevami naše dežele, kadar to ne predstavlja, kakor dejansko ne predstavlja, vmešavanja v politične zadeve Švice».

Včeraj sta se sestali v Rimu delegaciji predstavnikov sindikata francoskih rudarjev, včlanjenega v CGT in predstavniki rudarjev CGIL, da proučijo razvoj borbe rudarjev in delavcev v španskih pokrajinah Asturiji in Leon proti Francovemu režimu.

Uradno sporočilo pravi, da sta delegaciji čestitali italijanskim in francoskim delavcem, ki so bodisi s stavkami in enotnimi demonstracijami ter z zbiranjem prispevkov za španske rudarje začeli solidarnostno akcijo in izrazili simpatije z delavci v Asturiji in Leonu.

Sindikalni organizaciji poudarjata, da je dolžnost vsakega delavca, predvsem pa rudarjev obeh držav in njihovih sindikalnih organizacij nadaljevati in okrepiti enotno akcijo za podporo španskemu ljudstvu, ter poudarjata potrebo, da se v vseh rudnikih, rudarskih centrih ali pokrajinah organizira stalni enotni solidarnostni odbor.

Kakor poročajo iz Madrida, so včeraj stopili v stavko tudi rudarji v premogovniku «El Caletlo» v pokrajini Leon. V Asturiji, kjer traja stavka že 49 dni, ni nobene spremembe. Stavka se je raztegnila tudi na bazen Caudal. Na podlagi uradnih podatkov stavka v Asturiji skoraj petnajst tisoč rudarjev.

ZAHTEVE SINDIKATOV VELIKE BRITANIJE IN ZDA

TUC zahteva 40-urni teden AFL-CIO pa 35-urni teden

Angleški sindikati zahtevajo tudi izenačenje mezd za ženske in moške

LONDON, 6. — Kongres Trade Unionov je na današnji zaključni seji odobril resolucijo, ki zahteva uvedbo štirideseturnega delovnega tedna. Delegati so med debato poudarili, da bo potrebna dolga borba, da se doseže znižanje delovnih ur. Eden od delegatov je izjavil, da bo potrebno dolgo in potrpežljivo delo, da bi prepričali člane delovnih komisij tudi z javnimi demonstracijami, preden bodo dosegli štirideseturni delovni teden. Resolucija je bila odobrena brez nesoglasij in poudarja, da veliki tehnološki razvoj narekuje krajši delovni teden, da se ohrani polna zaposlitev in da se delavcem nudi možnost, da bodo imeli korist od naraščajoče blaginje.

WASHINGTON, 6. — Ameriška sindikalna organizacija AFL-CIO je objavila danes dnevni red v zvezi s pripravljalno sejo vseh sindikalnih organizacij, ki so včlanjene v AFL-CIO, za kongres, ki bo novembra v New Yorku. Med drugim postavlja AFL-CIO zahtevo vladi, naj izvede «drzne» ukrepe, da se odpravi nezadostna zaposlenost v ZDA. Med ukrepi, ki jih organizacija predlaga, je tudi uvedba 35-urnega delovnega tedna.

DANES

V Italiji poročajo dan za dnem o protestih proti naraščajoči draginji. V Milanu so vse tri sindikalne organizacije razglasile za 23. t. m. splošno protestno stavko proti nenehnemu višanju najemnin in proti številnim izgonom iz stanovanj. Razen tega je CGIL pozvala vlado, naj skliče konferenco sindikalnih predstavnikov in predstavnikov ministrstva za delo in za zunanje zadeve, da temeljito proučijo vprašanje italijanskih emigrantov v Švici, zlasti kar se tiče novih pogajanj s švicarsko vlado o socialnem zavarovanju.

Skupno s francosko Glavno konfederacijo dela pa je CGIL pozvala delavce, naj še dalje podpirajo borbo španskih rudarjev in delavcev proti Francu. Medtem ko vsak dan nove države javljajo svoj pristop k moskovski pogodbi o prekinitvi jedrskih poskusov, je, kakor že javljeno, francoska vlada ponovila svojo namero, da bo nadaljevala jedrske poskuse in je celo protestirala pri vladah Avstralije, Nove Zelandije, Cila in Peruja, ker se upirajo tem poskusom na Pacifiku. Vladi Avstralije in Nove Zelandije sta včeraj odločno reagirali na ta francoski korak in poudarili, da bodo francoske poskuse izkoristile tiste države, ki iščejo izgovor, da ne podpišejo pogodbe, kakor na primer Kitajska.

V zvezi s stanjem v Južnem Vietnamu so danes predstavniki trinajstih afriških in azijskih držav zahtevali, naj se zadeva o kršitvi človeških pravic v tej državi sprejme na dnevni red zasedanja skupščine OZN. Sajgonska vlada je že sporočila, da bo poslala v New York nič manj kakor zloglasno Diemovo svakinjo.

O nenehni kršitvi človeških pravic prihajajo nadaljnja poročila tudi iz ZDA. Zloglasni guverner Wallace je namreč dal zastražiti šole v Birminghamu in drugod, da prepreči začetek pouka, ker so se v te šole vpisali tudi otroci črncev. Toda prebivalstvo zgublja potrpljenje in guvernerjevo ravnanje obsojajo tudi številni belci. Občinski svet pa je guvernerja pozval, naj preneha ovirati začetek pouka.

Iz Londona prihaja zelo važna in zanimiva novica, da so Kurdi sklenili ustanoviti neodvisno kurdsko državo in da je bil El Barzani imenovan za začasnega predsednika. Ni znano, ali je ta novica verodostojna, vendar pa se poudarja, da Kurdi ne želijo ločitve od Iraka, če bo iraška vlada menjala svoje stališče in pokazala večjo pripravljenost upoštevati zahteve Kurdov po notranji avtonomiji.

Prav tako so važne izjave zahodnoberlinskega župana Brandta, da je pripravljen imenovati predstavnike, ki bi stopili v stik z vzhodnoberlinskimi predstavniki «za izboljšanje človeških odnosov med obema deloma mesta».

Polemika med Pekingom in Moskvo se vedno bolj zaostruje. V seriji člankov, ki jo je začel objavljati kitajski tisk, se v včerajšnjem članku obtožuje sovjetska vlada, da je leta 1962 povzročila obmejni incident med obema državama.

Reakcija Avstralije in Nove Zelandije na protest Francije

AUCKLAND, 6. — Novozelandski ministrski predsednik Keith Holyoake je izjavil, da je «zelo presenečen» nad trditvijo, da bi mogla Nova Zelandija ogrožati prijateljske odnose s Francijo zaradi svojega protesta proti nameravanim francoskim jedrskim poskusom v Polineziji.

CAMBERRA, 6. — Avstralski zunanji minister Garfield Barwick je izjavil, da avstralska vlada poudarja svoje nasprotovanje nameravanim francoskim jedrskim poskusom na Pacifiku. Pripomnil je, da je prepričan, da avstralsko ljudstvo v celoti podpira stališče vlade, in je dodal: «Zdi se, da ima francoska vlada vtis, da so Avstralija, Nova Zelandija, Cile in Peru, ki ležijo ob Južnem Pacifiku, edine države, ki so zaskrbljene zaradi francoskih jedrskih poskusov, toda dejansko se z zaskrbljenostjo Avstralije strinja ogromna večina človeštva. Svet se je veselil podpisa pogodbe o prekinitvi jedrskih poskusov. Nad sto držav je že odobrilo pogodbo; osemdeset jih je podpisalo, druge pa se k temu pripravljajo. Francoske jedrske poskuse bodo nekatere države mogle imeti za izgovor, kakor jih bodo tudi imele, da ne podpišejo pogodbe, kakor n.pr. Kitajska. Da bo lahko v celoti učinkovita, mora biti moskovska pogodba univerzalna glede njenega izvajanja. To so temelji avstralske politike. Zaradi tega ni opravičila za noben protest francoske vlade.»

Carmine de Sapio poražen

NEW YORK, 6. — Carmine de Sapio, ki je bil mnogo let fac totum stroja demokratske stranke v New Yorku, in ki so ga pred dvema letoma reformistične sile vrgle s prestola, ni uspel pri novem poskusu, da bi spet prišel na oblast. Za 41 glasov od skupnih deset tisoč ga je namreč porazil kandidat newyorškega župana Wagnerja Edward Koch pri volitvah za okrajnega voditelja demokratične stranke za področje Greenwich Village. Reformistične sile, ki jih vodi župan Wagner, so navdušene zaradi te zmage, ker je šlo tudi za politično prihodnost Wagnerja. Poraz njegovega kandidata bi namreč tolmačili kot nezaupanje v njegovo upravo.

Prav tako so v republikanski stranki zadovoljni pristaši guvernerja Rockefellerja, ker je pri volitvah za republikanskega kandidata za prazno mesto občinskega svetnika v New Yorku zmagal Richard Aldrich, ki je Rockefellerjev bratranec. Tudi za Rockefellerja bi poraz njegovega kandidata tolmačili kot nezaupanje volivcev v Rockefellerja, ki se poteguje za republikanskega kandidata za predsednika republike na jesenskih volitvah.

Maršal Tito bo obiskal Poljsko

VARŠAVA, 6. — Tu so se danes končali poljsko-jugoslovanski razgovori, ki so se začeli v ponedeljek med zunanjima ministroma Poljske in Jugoslavije Rapackim in Popovičem. Danes dopoldne sta državnega tajnika Kočo Popoviča sprejela predsednik državnega sveta Poljske Zavadski in generalni tajnik CK poljske združene delavske stranke Gomulka. Ob tej priložnosti je Koča Popovič obvestil Gomulko, da je predsednik republike maršal Tito z zadovoljstvom sprejel vabilo, da obišče Poljsko.

Brandt o odnosih z vzhodnim Berlinom

BERLIN, 6. — V debati v berlinski zbornici je zahodnoberlinski župan Brandt izjavil med drugim: «Vedno smo pripravljeni določiti predstavnika, ki bo imel nalogo, stopiti v stik z delegatom vzhodnoberlinske uprave, da se izboljšajo človeški odnosi med obema deloma naše razdeljene prstolnice.» Brandt je na pripombe raznih poslancev izjavil, da je netočno trditi, da je politika zahodnega Berlina naperjena proti zahodnonemški vladi. Dodal je, da nima namena priporočati, naj bi de facto ali de jure priznali vzhodnonemško republiko.

Danes začetek zagrebškega velesejma ob navzočnosti maršala Tita

Na velesejmu razstavlja nad 6000 podjetij in razstavljavcev iz 44 držav - U Tant izročil jugoslovanskemu predstavniku ček za skoraj 5000 dolarjev kot prispevek nameščencev OZN za pomoč Skopju - Nadaljuje se mednarodna akcija za pomoč

BEOGRAD, 6. — Letošnji zagrebški jesenski velesejem, ki ga bo jutri osebno odprl predsednik republike maršal Tito, bo sodeč po številu razstavljalcev in razstavljalnih predmetov, doslej ena največjih sejemskih prireditev Jugoslavije.

Na sejmu, ki bo odprt do 22. septembra, bo nad 6.000 podjetij in razstavljalcev iz 44 držav Evrope, Azije, Afrike in Amerike prikazalo najsodobnejše izdelke svojega gospodarstva. Jugoslovanska podjetja bodo predvsem razstavila blago in izdelke, namenjene izvozu.

Poleg razstave izdelkov vseh panog gospodarstva bodo v okviru sejma organizirali več posebnih razstav, med katerimi «teden usnja in obutve», razstava rečnega in pomorskega gospodarstva, ki bo prikazala izvozne zmogljivosti jugoslovanskih ladjedelnic, in razstava Azija-Afrika-Jugoslavija, ki bo nazorno prikazala razvoj dosedanjih gospodarskih odnosov Jugoslavije z nerazvitimi državami in pota za povečanje tega sodelovanja.

Sejem bodo obiskale številne uradne državne delegacije. Mnogi od njih bodo navzoči že jutri ob slovesni otvoritvi. Pričakuje se, da bo sejem obiskalo 22 ministrov za trgovino oziroma zunanjo trgovino evropskih in izvenevropskih držav. Na slovesni otvoritvi bo navzoč tudi minister za trgovino ZDA Luther Hodges s soprogo. Ameriški minister je danes ob prihodu v Jugoslavijo izjavil, da so ZDA zainteresirane za čim tesnejše gospodarske odnose z Jugoslavijo in je izrazil prepričanje, da so za to tudi ugodni pogoji.

V zadnjih 24 urah ni seizmološka postaja v Skopju zabeležila nobenega potresnega sunka, kar se tolmači, kot nov znak pomiritve zemlje.

Generalni tajnik Združenih narodov U Tant je izročil danes stalnemu zastopniku Jugoslavije pri Združenih narodih Pavičeviču ček za 4.810 dolarjev, ki so jih zbrali nameščenci svetovne organizacije za pomoč Skopju. V spremnem pismu U Tant obvešča jugoslovanskega veleposlanika, da je znesek rezultat dosedanje nabiralne akcije pomoči, ki se bo nadaljevala.

Danes je prispela na Reko kompletna montažna šolska stavba, ki jo je podaril predsednik Združenih držav Mehike Lopez Mateos Skopju. Akcija mednarodne solidarnosti zbiranja pomoči se po vesteh iz Rio de Janeira nadaljuje v mnogih državah Brazilije. V državi Rio Grande do Sul so zbrali večjo količino zdravil, obleke in drugega materiala. V državi Sao Paulo so jugoslovanski izseljenci iz Hrvaške in Makedonije obnovili odbor, ki so ga ustanovili takoj po vojni za pomoč Jugoslaviji pri obnovi. Učenci francosko-brazilskega kolegija v Rio de Janeiru so do sedaj zbrali okrog 67.000 kruzerosov. Jugoslovansko veleposlaništvo v Rio de Janeiru je do sedaj prejelo več sto brzojavk, v katerih prebivalstvo Brazilije izraža sožalje in obljublja aktivno pomoč Skopju.

V glavno mesto Makedonije je danes prispela skupina poljskih strokovnjakov pod vodstvom inženirja Siborskega, glavnega reprezentanta za obnovo Varšave. Poljski arhitekti se bodo z jugoslovanskimi kolegi razgovarjali o urbanistični rešitvi pri zgraditvi Skopja.

Madžarska vlada je sklenila dodeliti deset milijonov forintov za prizadeto prebivalstvo Skopja. V okviru te pomoči je madžarska vlada že poslala kontingent šotorov, kompletno opremo z bolnišnico s 500 posteljami ter posebne avtomobile s kopalnicami. Takoj po potresu je madžarski Rdeči križ poslal razno medicinsko opremo, zdravila in drugo blago v vrednosti okrog dveh milijonov forintov.

B. B.

Kadar obišče Jugoslavijo

BEOGRAD, 6. — Na vabilo predsednika republike in prvega tajnika CK ZKJ Tita, bo, kot javlja danes Tanjug, te dni prispel na neuraden obisk v Jugoslavijo predsednik revolucionarne delavske vlade Madžarske in prvi tajnik CK Madžarske socialistične delavske stranke Janoš Kadar.

Šolske oblasti pozivajo Wallacea naj ne ovira začetka šolskega pouka

Guverner se bo moral v četrtek zagovarjati pred sodiščem

BIRMINGHAM, 6. — Skupina staršev črnskih otrok je predložila danes zveznemu sodišču zahtevo, naj odredi ponovno otvoritev treh šol v Birminghamu, ki jih je dal guverner Wallace zapreti, da bi preprečil rasno integracijo v njih.

Šolske oblasti v Huntsvillu pa so sklenile zahtevati od guvernerja, naj takoj odstrani državno policijo in naj zopet odpre šole. Zvezni sodnik je pozval za četrtek guvernerja pred sodišče, da bi se zagovarjal zaradi oviranja integracije v šolah v Birminghamu.

V bolnišnici v Birmanghamu so danes sporočili, da je žena črnskega advokata, ki je bila ranjena, ko so rasisti izvršili napad na njuno stanovanje, v smrtni nevarnosti. Pri eksploziji bombe je ženo vrglo s postelje in je pri tem dobila možganski pretres.

Guverner Wallace je danes nadaljeval svojo bitko proti integraciji v šoli ter je odredil začasno odložitev začetka pouka v šolah v Huntsvillu, kjer je sedež za vesoljska raziskovanja NASA. Dalje je odredil, naj ostanejo zaprte šole v Birminghamu in Tuskgee. Samo v mestu Mobile, ki je tudi v Alabami, so davi odprli šole, toda črnski študentje, ki so se bili vpisali, se niso javili zaradi groženj rasistov. Tako v Tuskgee kakor v Huntsvillu so šole še vedno zastražene. Kakor je znano, je guverner Wallace izkoristil rasistični napad na črnskega zdravnika ter je dal ukaz, naj se šole zaprejo, češ da hoče «preprečiti nerede».

V Huntsvillu, kjer je večina tehnikov NASA, so nekateri prebivalci danes ironično komentirali dejstvo, da mesto, ki bi moralo poslati prve Američane na Luno, ne uspe poslati svojih otrok v šolo. Vse štiri osnovne šole je Wallacejeva policija obkolila in ne dovoljuje vstopa nikomur: ne študentom ne učnemu osebju, črncem ali belcem. Toda prevladuje vtis, da Wallace ne bo mogel dolgo vztrajati pri tem spričo dejstva, da se je državni departma za pravosodje odločil, da odločneje poseže v zadevo, in da se je v drugih državah, kjer še vedno vlada razisem, vendarle začel pouk v prvih integriranih šolah. Poleg tega se prvikrat opaža v raznih mestih Alabame, da tudi številni belci obsojajo Wallacejev ekstremizem. V Birminghamu, Huntsvillu in drugih krajih so belci protestirali, ker niso mogli poslati svojih otrok v šolo. V Huntsvillu je občinska šolska komisija včeraj izglasovala resolucijo, ki nasprotuje odlašanju začetka pouka. Davi so številni starši, ki so spremljali svoje otroke v šolo, odločno protestirali pred policijskimi agenti, ki so jim branili vstop. Mnogi od njih so kričali: «Vrnite se, od koder ste prišli».

Demokratski senator Morse je danes sporočil v senatu, da guverner Wallace boleha za psihonevrozo kot posledici vojne, zaradi česar dobiva majhno mesečno penzijo. Uradno so to potrdili, toda odklanjajo pojasnila o diagnozi Wallacejeve bolezni.

Nove kitajske obtožbe proti Sovjetski zvezi

Proglas CK KP Bolgarije obsoja kitajsko početje

PEKING, 6. — Ljudski dnevnik in «Rdeča zvezda» nadaljujeta objavljanje protisovjetskih člankov. Danes objavljata članek, v katerem predlagata, naj bi novembra letos sklicali v Moskvi splošno konferenco komunističnih strank, «ki naj pripravi dokument v skladu s temeljnimi načeli marksizma-leninizma in z moskovsko izjavo iz leta 1957».

Med številnimi obtožbami proti Sovjetski zvezi, ki jih omenja dolgi članek, je tudi obtožba, da je Sovjetska zveza povzročila obmejni incident med obema državama. Članek pravi, da je aprila 1962 več tisoč prebivalcev kitajskega Sinkjanga bilo prisiljenih premestiti se na sovjetsko ozemlje. «Voditelji komunistične stranke SZ, je rečeno v članku, so v tem času izkoristili organizme in osebje, ki so jih imeli v kitajskem Sinkjangu ter se posvetili obširni prevratni dejavnosti na področju Ili. Desettisoče kitajskih državljanov so povabili ali prisilili, naj se preselijo na sovjetsko ozemlje. Kitajska vlada je večkrat protestirala, toda sovjetska vlada je odklonila repatriacijo teh kitajskih državljanov sklicujoč se na «sovjetski čut zakonitosti in človečnosti». Incident ni bil rešen in predstavlja dogodek brez primera v zgodovini odnosov med socialističnimi državami.»

Dolgi članek pravi dalje, da je na sestanku s kitajsko delegacijo na 22. kongresu KP SZ leta 1961 Hruščov «pokazal jasno podporo protipartijskim elementom v kitajski komunistični stranki». Članek nadaljuje: «Leta 1958 so voditelji sovjetske komunistične stranke postavili nerazumne zahteve, da bi postavili Kitajsko pod sovjetsko vojaško nadzorstvo. Toda te zahteve je kitajska vlada upravičeno in odločno zavrnila.»

V članku je dalje rečeno, da program komunistične partije Sovjetske zveze, ki je bil pripravljen na 22. kongresu, je «povsem revizionistični program, ki v celoti kriši temeljne teorije marksizma-leninizma», ter da so bile «revizionistične teorije sovjetskih voditeljev» raztegnjene na «filozofijo, politično ekonomijo, socialistično in komunistično teorijo, zgodovino, literaturo in umetnost».

Članek se zaključuje s predvidevanjem, da bodo kitajske ideje zmagale. Dolgi članek zavzema prve štiri strani vseh pekinških časopisov, po radiu so ga brali tri ure.

Albanski dnevnik «Zeri i Popullit» pa objavlja poziv «revolucionarnim komunistom sveta, naj se združijo v borbi proti revizionizmu Hruščova». List poziva «komunistične stranke v državah kapitalističnega sveta, naj se združijo in organizirajo v legalni ali ilegalni obliki, v skladu s konkretnim položajem v deželi, da ustvarijo revolucionarno skupino, ki naj se bori proti revizionizmu Hruščova, za uveljavitev marksističnih in leninističnih načel».

Centralni komite bolgarske komunistične stranke je ob bolgarskem narodnem prazniku objavil proglas, v katerem je med drugim rečeno: «Bolgarski komunisti zavračajo z velikim zgražanjem obrekovalno kampanjo, ki jo kitajski voditelji vodijo proti Sovjetski zvezi in proti veliki Leninovi stranki, proti bolgarski komunistični stranki ter proti drugim bratskim partijam».

Izjava pravi dalje, da kitajski voditelji zaostrujejo hladno vojno «in prehajajo s tem na stran reakcionarnih in vojnohujskaških elementov».

Južni Vietnam pred OZN

NEW YORK, 6. — Trinajst afriških in azijskih držav je uradno zahtevalo, naj se sprejme na dnevni red skupščine OZN zadeva o kršitvi človeških pravic v Južnem Vietnamu. Južni Vietnam ni član Združenih narodov, zaradi tega bo morala odločati skupščina, ali naj se njegov predstavnik povabi na debato.

Južnovietnamska vlada je uradno zahtevala od ZDA izročitev treh budističnih boncev, ki so se zatekli v ameriško poslaništvo. Eden od treh velja za glavnega organizatorja budističnih protestov proti Diemovem režimu. Uradno so tudi javili, da bo Diemova svakinja Ngo Dinh Nu odpotovala v ponedeljek v New York, kjer se bo udeležila zasedanja skupščine Organizacije združenih narodov.

Predsednik Diem je v intervjuju nekemu avstralskemu časnikarju izjavil: «Obstaja močna mednarodna zarota vzporedno s svetovno komunistično zaroto proti južnovietnamski vladi. Ob proglasitvi obsednega stanja smo v nekaterih pagodah zaplenili številne dokumente, iz katerih izhaja, da se je proti moji vladi pripravljala široka zarota, kateri je podlaga tudi kampanja zastrupljanja svetovnega javnega mnenja».

V Washingtonu je predstavnik državnega departmaja potrdil, da so ZDA dobile od sajgonske vlade spomenico, ki zahteva izročitev treh budističnih boncev. Pripomnil je, da zadevo proučujejo, «dokler ne bodo dobili zadovoljivih zagotovil, ki bodo jamčila za življenje treh boncev, če bodo zapustili sedež diplomatskega predstavništva».

Kar se tiče sporočila, da bo Diemova svakinja odpotovala v New York na zasedanje OZN, je predstavnik izjavil, da ji bodo vsekakor dovolili vstopni vizum, čeprav do sedaj niso še dobili te zahteve.

GENOVA, 6. — Danes je prišel v Genovo pomočnik sovjetskega ministra za zunanjo trgovino Boris Borisov. Skupno z vodstvom genovskega velesejma bo razpravljal o možnosti, da bi prenesli v Genovo del sovjetske razstave v Bruslju. Razstava pod naslovom «Od kaviarja do rakete» ima namen dati popoln pregled organizacije in dejavnosti sovjetske industrije in trgovine.

Kurdi ustanovili neodvisno državo?

El Barzani začasni predsednik do izvolitve predstavniške zbornice

LONDON, 6. — V Londonu sporočajo v kurdskih krogih, da je glavni štab kurdskih oboroženih sil v Iraku razglasil ustanovitev neodvisne kurdske države. Mustafa El Barzani je imenovan za začasnega predsednika države do izvolitve narodne skupščine ob zaključku osvobodilne vojne na kurdskem ozemlju.

Sporočilo, ki so ga objavili v Londonu v kurdskem in arabskem jeziku, pravi, da spričo dejstva, da bagdadska vlada zavrača vsako zahtevo Kurdistana po avtonomiji, in da skuša «streti kurdske osvobodilne sile z nacističnimi in fašističnimi sistemi», so osvobodilne sile sklenile ustanoviti neodvisno kurdsko državo.

Sporočilo dodaja, da bo oblast El Barzanija prenehala, ko bo kurdsko ljudstvo izvolilo svojo predstavniško zbornico. Razen tega je bila imenovana začasna vlada petnajstih članov, in imenovali so tudi deset potujočih poslanikov.

Vendar pa dopušča ta sklep odprta vrata za nove razgovore z bagdadsko vlado. V omenjenih krogih namreč poudarjajo, da «gre za zadnje opozorilo, ker Kurdi nimajo nobene želje ločiti se od iraške republike».

Ta sklep je sprejel 1. septembra kurdski narodni svet, v katerem so zastopani kurdski predstavniki Turčije, Iraka, Irana ter kurdski begunci v Evropi, Ameriki in Aziji.

INTERVJU MINISTRA ZA ZUNANJO TRGOVINO TRABUCCHIJA

Letošnja plačilna bilanca po več letih spet pasivna

11. t. m. seja vlade - Proslava 20-letnice odporniškega gibanja - Izjava predstavnikov PSDI in resoluciji PSI - Pri Meranu ranili policista - Proti-italijanske demonstracije v Gradcu - Avstrijska vlada o razpravi v Tridentu

RIM, 6. — V sredo 11. t.m. bo seja ministrskega sveta. Predsednik vlade Leone je danes sprejel političnega tajnika KD Mora. Razgovor je trajal dobro uro. Po razgovoru je Moro izjavil novinarjem, da je obiskal predsednika vlade samo zato, da si izmenjala misli po zaključku poletnih počitnic.

Predsednik vlade Leone je danes sprejel senatorja Parrija, poslanca Canestrarija, Boldrinija in polkovnika Argentana, ki so zastopali partizanske organizacije, in ki so mu predlagali, da bi organizirali slovesne proslave 20-letnice odporniškega gibanja. Leone je dejal, da bo zadevo proučil, da bi mogel sprejeti ustrezne ukrepe.

Ministri gospodarskih resorov Medici, Colombo, Togni, Mattarella, Trabucchi in Martinelli, so imeli danes sestanek, ki se ga je udeležil tudi guverner državne banke Carli, da bi proučili stanje italijanskega gospodarstva po poletnem razdobju; zlasti so se zadržali na nekaterih vprašanjih, ki zadevajo trgovinsko bilanco in nekatere plati «zelenega načrta». Predvidevajo namreč, da bo letošnja plačilna bilanca, po več letih, spet pasivna, ker se je v letošnjem letu povečal deficit trgovinske bilance, kakor je to potrdil minister za zunanjo trgovino Trabucchi v svojem intervjuju za rimski dnevnik «Il Globo».

Podpredsednik vlade in zunanji minister Piccioni je danes sprejel Saragata in se zadržal z njim v razgovoru pred njegovim odhodom v nekatere dežele Latinske Amerike, nato pa je odpotoval v Metz, kjer se bo, v imenu italijanske vlade, udeležil pogreba Roberta Schumana.

Na Montecitoriu so zabeležili razgovor namestnika tajnika KD Salizzonija s socialističnima poslancema Lombardijem in Pieraccinijem.

Socialdemokratski poslanci Averardi, Pellicani in Righettu, ki so hkrati tudi člani vodstva PSDI, so komentirali teze avtonomistične večine PSI za 35. kongres stranke z naslednjo izjavo: «Če bi bila potrebna potrditev zaskrbljenosti, ki smo jo izrazili glede notranjega položaja v PSI po prevrnitvi avtonomistične večine v preteklem juniju na škodo Nennija in politike levega centra, nam to potrditev daje dokument avtonomistov. Dokument pomeni s splošnega gledišča, korak nazaj v primeri z avtonomističnimi tezami kongresa v Milanu, z notranjega stališča struje pa zmago znanih tez Lombardijeve skupine; ta zmaga je že jasno razvidna, če primerjamo dokument z osnutkom, glede katerega sta se predhodno sporazumeli obe avtonomistični skupini.

«Napad brez ovinkov na socialdemokracijo in zlasti na tov. Saragata je resen, bodisi zaradi političnega trenutka, v katerem se pojavlja, bodisi zato, ker so si vse ideološko banalne argumente izposodili pri zastareli stalinistični publicistiki. Stališče proti Saragatu in proti Moru, ki je vodilna nit celotnega dokumenta, pritira do skrajnih posledic akcijo, ki jo je Lombardijeva skupina vodila v teh zadnjih mesecih in postavlja že sedaj vznemirjajoča vprašanja glede tega, kakšno bo zadržanje te stranke glede resnega in odgovornega tolmačenja politike levega centra predvsem v zvezi z omejitvijo večine».

V Gradcu je bila danes protiitalijanska demonstracija proti oprostitvi desetih karabinjerjev na nedavni razpravi v Tridentu. Po oceni avstrijskih oblasti se je demonstracije udeležilo okrog 350 ljudi. Demonstranti so nosili dva transparenta; v sprevodu je šla tudi godba na pihala. Incidentov ni bilo.

Po svoji seji je avstrijska vlada izdala sporočilo, v katerem izjavlja, da «avstrijska vlada obsoja mučenje, katerega žrtev so bili južni Tirolski in izraža svoje začudenje spričo človečnega zadržanja predstavnika italijanske vlade med razpravo v Tridentu. Na zahtevo zunanjega ministra je ministrski svet poveril dr. Brunu Kreiskemu nalogo, da prouči potek razprave v luči evropske konvencije o človečanskih pravicah in da sporoči čimprej vladi svoje zaključke».

V bocenski pokrajini, v bližini Merana, so streljali z brzostrelko na dva policista, čim sta končala s pregledom nekaterih avtomobilov in sta stala ob svojem vozilu; enega so ranili v ramo, močno pa so poškodovali vozilo. Z radijskim telefonom sta policista obvestila policijsko poveljstvo v Meranu in Bocnu. Kmalu nato je prišlo 150 policistov in kakih 50 karabinjerjev, ki so začeli preiskavo. Priprli so okrog 30 oseb, eno pa so aretirali, ker so našli pri njej neprijavljeno orožje. Ranjenega policista so prepeljali v bolnišnico v Meranu, kjer so mu izvlekli kroglo. Okreval bo v roku enega meseca.

Sodniki sodišča v Trentu, ki so nedavno oprostili skupino karabinjerjev, ki so bili obtoženi, da so pretepali nekatere južnotirolske mladeče, ki so zaprti in obtoženi terorističnih dejanj na Južnem Tirolskem. Spredaj je predsednik sodišča dr. Giacomelli, na desni sodnik Traversa, v ozadju pa sodnik Verger

Ali bo Washington ali Vatikan kaj spremenil v Južnem Vietnamu

Nedvomno je bila potrebna strašna odločitev višjega bonca Quanga Duca, ki je sežgal samega sebe, da se je pozornost zahodnih držav obrnila na versko krizo v Južnem Vietnamu. Isti dan sta časopisa «New York Times» in «New York Herald Tribune» pisala o tej krizi: prvi v prepričanju, da je odkril analogijo med situacijo v Sajgonu in položajem v Seulu pred padcem Sing Man Rija, drugi pa vprašujoč se: «Ali nam je Diem neogibno potreben?»

Zdaj se odkriva širina problema v zvezi z Južnim Vietnamom z njegove najbolj nenavadne, toda morda niti ne najtežavnejše plati. Kako se je režimu predsednika Diema posrečilo izzvati zoper sebe budiste, ko je v Vietnamu samo 10 odstotkov katolikov? Kako je prišlo do tega? Budizem vsekakor v Vietnamu ni religija, ki bi bila organizirana po zgledu krščanskih veroizpovedi in prej ustreza skupku verovanj, ki se jim bolj ali manj lahko vsakdo pridruži, ne da bi to od njega terjalo kakršnokoli natančno določeno ravnanje po svetovnem redu. Večina boncev je po rodu iz ljudstva in ima zlasti po vaseh pristne stike z ljudskimi množicami. Zato zares obstajajo dejanske vezi med «uradnim» budizmom v praksi splošnega združenja budistov (Association Générale des Bouddhistes) ter večino ljudstva.

Drama budizma v Južnem Vietnamu se je začela z dnem, ko so razdelili deželo. Izmed približno 900 tisoč beguncev, ki so iz Severnega Vietnama pribežali v Južni, je bilo 600.000 katoličanov oziroma približno polovica vseh katolikov Severnega Vietnama ter dve tretjini duhovnikov. Če izvzamemo katolike, so prebivalstvo, ki je pribežalo iz Severnega Vietnama, sestavljali v glavnem industrialci, trgovci in obrtniki, ljudje, ki so bili zaskrbljeni za svoj družbeni položaj in ki so preveč tesno sodelovali s francoskimi oblastmi ali z osebami, ki so imele po kakega svojega družinskega člana v Južnem Vietnamu.

Dandanes pride na 14,5 milijona Vietnamcev nekaj več kot milijon 300 tisoč kristjanov. So razmerje med katoliki in nekatoliki je v prid katolikov največje v vsej Aziji. Dne 14. januarja leta 1961 je pokojni papež Janez XXIII. ustanovil vietnamsko katoliško hierarhijo «v vseh vietnamskih cerkvenih občinah». Od takrat obstajata dve nadškofiji: ena v Sajgonu, druga pa v Hué. Število odraslih krščencev se je močno povečalo. Računajo, da se vsako leto prijavi več kakor sto tisoč kandidatov, ki bi se hoteli «spreobrniti» v krščansko vero.

Pa tudi v katoliški skupnosti se je ravnotežje porušilo. Tako je na primer nedavni popis v sajgonski nadškofiji pokazal, da je skupno 519 duhovnikov, od teh 85 iz Južnega Vietnama, vtem ko so vsi ostali begunci iz Severnega Vietnama. Ali je treba še poudariti, da obstaja sovraštvo med duhovniki s severa in duhovniki z juga, če na primer prvi očitajo drugim mlačnost in pasivnost, vtem ko drugi obtožujejo prve zaradi sektaštva in ozkosrčnosti «severnjakov».

Kar zadeva ljudske množice Južnega Vietnama, si katoliška skupnost čedalje bolj prizadeva, da bi postala uradna podpora režimu. Ohrabreni s pomnožitvijo svojih vrst in deležni podpore oblasti se katoliki spuščajo v tisto, kar se v krščanskih krogih imenuje «triumfalizem». Nič več ni videti prizanesljivosti do nekatolikov, nič več ni videti požrtnosti pri organizaciji verskih manifestacij, zlasti pa je čutiti težnjo po določeni identifikaciji med državnim aparatom in katoliško skupnostjo.

Takšna je na primer zadeva s kultom Device. Po tradiciji se je Devica večkrat prikazala v La Vangu ob koncu 19. stoletja. V spomin na to so ji zgradili tod velikansko baziliko. Toda La Vang je oddaljen najmanj 30 kilometrov od 17. vzporednika in sedaj je postal priljubljeno romarsko shajališče katoliških beguncev. Pomen teh romanj razberemo iz naslednjih vrstic tedenske publikacije «Daljna Azija». Direktor te publikacije je katolik in predsednik skupščine. Vrstice pa se glasijo takole: «To svetišče na meji oblasti komunističnega ateizma je odslej duhovni branik naroda.»

Ista miselnost prežema tudi večino južnovietnamskih veleposlanikov, med katerimi je precej katolikov. Na proslavi nekega praznika v vietnamski župniji v Parizu je južnovietnemski veleposlanik, katolik, odgovoril na besede monsignora de Provenchères zelo preprosto:

«Dovolite mi, da se sklicujem na neko misel iz pridige. V končnem smislu ni nič pomembno, razen vere, vere v boga in vere v predsednika Ngo Din Diema, katera nam mora prinesti zmago.»

Niti ni treba pripomniti, da msgr. de Provenchères ni bil kdo ve kako zadovoljen s to ljubeznivostjo.

Nekateri vietnamski katoliki, ki trepetajo za usodo svoje vere, ki je tako tesno povezana z obstojem režima, skušajo najti druga pota. Takšni so na primer mladi katoliki, zbrani okrog časopisa pristašev rešitve «Dik me hang kii žiip» ter zlasti profesorji, ki izdajajo tedensko publikacijo «Song dao», katero je režim zmeraj gledal postranj. Toda to je samo ena izmed nepomembnih manjšin. Katolicizem je še zmeraj orožje v rokah režima, ki se bojuje na življenje in smrt zoper ljudski upor pod vodstvom Vietkonga in zoper več opozicijskih skupin, ki so že poskušale izvesti dva državna udara.

Kolikor bolj se široke ljudske množice izmikajo nadzorstvu južno vietnamske države, toliko bolj se ta opira na katoliške elemente. Neki katoliški časopis takole popisuje duhovno stanje v Južnem Vietnamu, kar zadeva katoliško skupnost:

«V vladi sta samo dva katolika izmed štirinajstih ministrov, vendar se mnenje množic ne ustvarja samo z albumom, polnim fotografij ministrov. Javno mnenje je občutljivejše glede častnega mesta, ki ga ima ta ali oni škof na kaki vojaški paradi, glede prihodov oseb v ministrstva, oblečenih v kute in talarje, kar zadeva njihovo veljavo, če je treba izposlovati osvoboditev kakega sumljivega človeka ali dobiti pomoč za begunce. Četudi ima to mnenje za normalno, če predsednik prisostvuje vsem uradnim mašam, je v končnem smislu manj naklonjeno procesijam, ki zaustavljajo promet na kilometrskih avenijah v Sajgonu ali v Hué, potem ko so se tedne in tedne pripravljale s tehnično pomočjo ter s pomočjo osebja in materiala vojske in «informativne službe».

Vrhu vsega je režim predsednika Diema v želji, da bi svojim funkcionarjem in oficirjem nadel «ideološki» oklep, izbral svojo doktrino: odločitev je padla na personalizem Emmanuela Mouniera. Niti pomisliti ne smemo, kakšno mnenje bi o tem imel dandanes ta slovit ustanovitelj časopisa «Esprit». In vendar morajo južnovietnamski uslužbenci ne glede na to, ali so katoliki ali ne, vsi skozi center za personalistično izobraževanje, ki ga je ustanovil msgr. NgoDinh Thuc takrat, ko je bil škof v Vin-Longu. V tem centru, kjer delajo pripravniki v skupinah po dvajset, in sicer v «celicah», renašajo predavanja po petih zvočnikih, da bi nemara preprečili raztresenost nekaterih «učencev». Vodja celice natanko poroča o duhovnem stanju pripravnikov, za katere je odgovoren. «Personalizem», kakršnega praktičira režim, je omejen na stopnjo pouka iz gimnazijske filozofije, odkrito pa tudi vsebuje sicer dokaj elementarno kritiko budizma in konfucionizma. Lahko si mislimo, kako ta pouk vpliva na uslužbence, med katerimi so večinoma budisti. Le-ti zelo dobro vedo, da je njihovo napredovanje v službi v mnogočem odvisno od karakteristik, ki so jih dobili v centru za personalistično izorbazbo.

Verska kriza v Južnem Vietnamu je presenetila samo tuje opazovalce. Vsem Južnim Vietnamcem je bilo jasno, da je režim že zdavnaj izgubil sleherno upanje, da bi užival tudi najmanjšo podporo med ljudstvom, z izjemo katoliške skupnosti. Sam predsednik Diem ne skriva pred svojimi sogovorniki, da je prepričan v to, da lahko samo katoliška vera odvrne njegove rojake od revolucionarne skušnjave. Rade volje je celo dodal, da tisto, kar velja za Južni Vietnam, velja za vso Azijo, in da odpor proti komunizmu ne bo nikdar ločen od duha križarske vojne.

Toda prepad že ločuje katoliško hierarhijo od širokih ljudskih množic v Južnem Vietnamu.

S tem pa je nadzorstvo nad opozicijo postalo ostrejše. Ali bo Vietkong, ki ima v rokah precejšen del notranjosti dežele in ki bije proti vladi zelo učinkovito gverilsko vojno, razširil svojo oblast na maloštevilno budistično ljudstvo v velikih mestnih naseljih? Skupine protikomunistične opozicije bodo storile vse, da bi to preprečile.

Da bi tudi oni imeli svojega mučenika, so izkoristili samomor Nguyena Tuonga Tana, književnika in pisatelja slovitega romana «Prelom.» Tan je bil zapleten v zaroto 11. novembra. Ubil se je, da bi njegova smrt, po njegovih lastnih besedah, bila «opozorilo» tistim, ki so navajeni z nogami teptati vse svoboščine».

V pismu, ki ga je poslal časopisu «France Observateur», je polkovnik Nguzen Chanh Thi, najodgovornejši človek za poskus državnega udara z dne 11. novembra, spravil v medsebojno zvezo smrt književnika Tana in smrt borca Quaga Duca ter opozoril redakcijo, da bo Diemova politika «navsezadnje potisnila Južni Vietnam v komunistične roke».

Vendar pa je igra nekomunistične opozicije v Južnem Vietnamu zdaj težja kot kdajkoli poprej, zakaj nič ne kaže, da se bo politika ZDA do Sajgona spremenila. Diem še nadalje ostaja poglavitna karta v ameriških rokah.

Spričo tega goji opozicija več upanja v Vatikan kot pa v Washington. Ali ne grozi nevarnost, da bi katolicizem v Južnem Vietnamu, ko se je kompromitiral s svojimi zvezami z Diemovim režimom preprosto utonil, kadar se bo odirala oblast? Tudi o tem velja prepričati Rim. Zadnje tedne in tudi zadnje dni je več veleposlaništev previdno posredovalo, da bi zdramilo nekatere katoliške osebnosti. To posredovanje še traja...

P.-M. DE LA GORCE

Pontecorvo odlikovan z Leninovim redom

MOSKVA, 6. — «Tass» sporoča, da je bil atomski znanstvenik italijanskega porekla ter potem angleški državljan Bruno Pontecorvo, ki se je preselil v Sovjetsko zvezo 1950, odlikovan z Leninovim redom ob svoji 50-letnici «za velike zasluge na področju fizike». Sedaj je prof. Pontecorvo sovjetski državljan. Leninov red mu je podelil prezidij Vrhovnega sovjeta.

Pontecorvo je že aprila prejel Leninovo nagrado za svoja raziskovanja v fiziki nevtrina. Ob tej priložnosti ga je «Tass» označila za «enega izmed najbolj eminentnih fizikov našega časa».

V svojem poročilu o podelitvi Leninovega reda je radio Moskva dejal, da je biografija Pontecorva «zelo zanimiva». Povedal je, da je Pontecorvo po rojstvu Italijan, je pa dolgo časa živel in delal v Angliji. «Ker pa s svojim delom, je dejal radio Maskva, ni hotel prispevati v tekmi za atomsko oborožitev, je zapustil britanske otoke in se preselil v našo deželo. Postal je sovjetski državljan ter našel v SZ pravo domovino.»

LORO CIUFFENNA, 6. — *Žirija je objavila, kako bodo razdeljene nagrade «Ciuffenna» za slikarstvo. Prvo nagrado (250 tisoč) prejme Cecco Magnolato iz Benetk.*

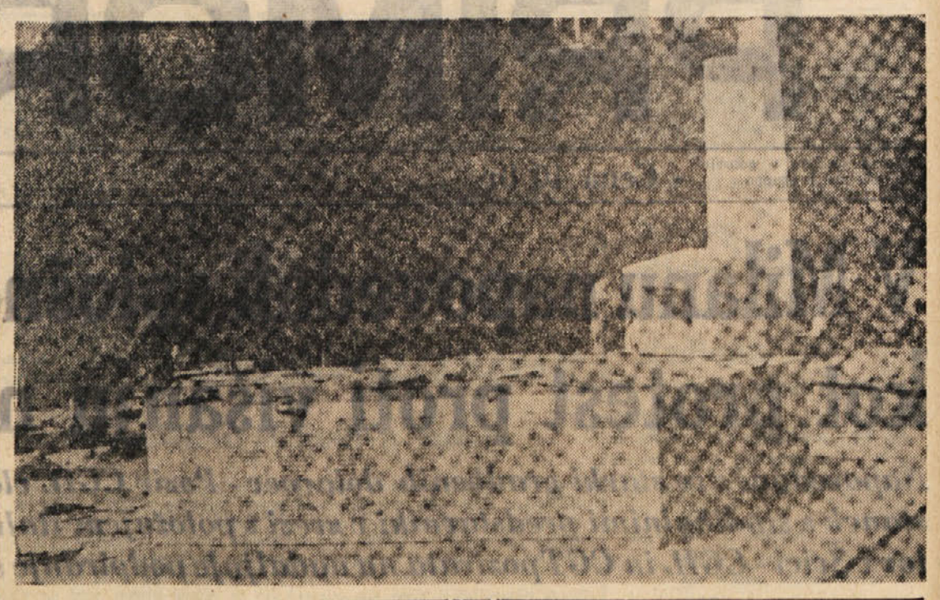

Z vseh strani so brigade že na poti v Cerkno, ki bo jutri sprejelo tisoče in tisoče iz vseh krajev Primorske in tudi iz Trsta. Kipar Lenassi pa je dogotovil spomenik padlim borcem na Cerkljanskem. Delavci so uredili grobnico, na katere, spominskih ploščah so vklesana imena padlih borcev in žrtev fašizma. Spomenik in grobnico bodo v Cerknem odkrili že danes popoldne

NEURJA S TOČO

Vsak dan nova škoda zaradi vremena

O slabem vremenu poročajo skoraj iz vseh predelov Italije

VERCELLI, 6. — Huda nevihta je divjala danes nad Vercellijem in okolico. Poldrugo uro je dež v valovitih sunkih s točo bičal riževa polja. Nastala je velika škoda, ker je bil riž že skoraj zrel. Reka Sesia je v zadnjih urah znatno narasla.

Nad Ivreo in okolico se je utrgal oblak. Škode je za nekaj sto milijonov lir. Približno četrt ure je debela toča uničevala polja v nekaterih občinah. Ponekod se je toče nabralo do 20 cm, da je bilo videti, kot bi bilo snežilo.

Tudi iz Barija poročajo, da je bilo popoldne tam pravo tropsko deževje, zraven pa je bliskalo in grmelo. Temperatura je precej padla: od 38 v prejšnjih dneh na 20 stopinj.

Zaradi nalivov je Pad močno narasel. V Ferrari se je raven reke dvignila skoraj za 3 m. Tudi Ticino narašča.

VIDEM, 6. — Po vsej Furlaniji si slede hude nevihte, pri čemer reke in potoki močno naraščajo ter povzročajo škodo na cestah in pri telefonskih napeljavah. Mnogo zemeljskih usadov je zaprlo razne ceste. Po hribih pa je v višinah nad 1500 m zapadel sneg.

Po vsej desni strani Tagliamenta je lilo kot iz škafa. V Pordenonu je padala debela toča. Okrog Fontanafredde je toča, ki je trajala nekaj minut, napravila ogromno škodo vinogradom.

Carina zaplenila «Decameron»

CAGLIARI, 6. — Neki carinski inšpektor v Cagliariju je zaplenil izvod nemškega prevoda «Decameronа», češ da je ta knjiga pornografska.

Knjigo je neka nemška založba poslala neki Nemki, ki biva že več let v Gagliariju, kjer uči nemščino na strokovnih šolah. Učiteljica je izpolnila naročilnico in čakala. Toda namesto knjige je dobila neki carinski formular, s katerim so ji sporočili, da so njej namenjeni zavoj zaplenili. Ukrep so upravičili samo z dvema besedama, napisanima s strojem na tiskan formular: «Pornografska knjiga.»

(Ako je vest resnična — in nimamo povoda, da bi o tem dvomili — je tako kričeča, da pač ni treba kakih komentarjev.)

CARRARA, 6. — Kipar Nardo Dunchi je dokončal marmorni spomenik padlim iz San Giacomo di Boves, piemontskega mesteca, v katerem so nacisti pobili 340 prebivalcev. Spomenik, ki predstavlja moža in ženo, ki postavljata na mesto arhitrav svoje na novo pozidane hiše, bo odkrit 22. septembra.

PRATO, 6. — V okviru proslav 19. obletnice osvoboditve mesta so danes otvorili razstavo slik, ki so jih napravili židovski otroci iz geta v Terezinu, ki so bili deportirani pa se niso več vrnili. Ostale so samo nekatere njihove slike in pesmice, ki so jih otroci napravili, preden so končali v plinskih celicah.

Predstavniki oblasti in političnih strank so potem odšli v Figline, kjer so nacifašisti za represalijo pobili 29 partizanov.

SAN GIMINIANO (Siena), 6. — V okviru praznika upornštva v nedeljo 8. septembra, bo shod bivših političnih antifašističnih zapornikov, ki so bili za časa fašizma za bolj ali manj dolgo dobo zaprti v kaznilnici v San Giminianu.

Shoda se bo udeležilo kakih petdeset bivših zapornikov, med katerimi so številni politiki, kot n. pr. bivši minister financ sen. Antonio Pesenti ter bivši podžupan iz Firenc sen. Mario Fabiani. Ker je zadržan, se shoda ne bo mogel udeležiti sen. Umberto Terracini. Navzoč pa bo tudi neki predstavnik jugoslovanskega veleposlaništva v Rimu. V dvorani občinske hiše bo imel sen. Fabiani referat «Prispevek italijanskega antifašizma k borbi narodov, tlačenih po fašizmu». Popoldne pa bo ob otvoritvi spominske plošče sen. Pesenti govoril na trgu pred stolnico. *(Na sliki detajl iz S. Geminiana)*

V Jugoslaviji zopet milijardna škoda

To pot jo je povzročilo neurje v severni Vojvodini

BEOGRAD, 6. — Severni del Vojvodine od Subotice proti madžarski meji je sinoči zajelo močno neurje s točo. Zrna toče so bila nenavadno debela. Čeprav je nevihta trajala samo četrt ure, je prizadela ogromno škodo vinogradom in sadovnjakom. Sila viharja je ruvala drevesa in odkrivala strehe. Cenijo, da je neurje prizadejalo več milijard škode.

Avtobus zletel v 200 m globok prepad

BEOGRAD, 6. — Štiri osebe so izgubile življenje sedem pa jih je laže ranjenih zaradi prometne nesreče, ki se je pripetila danes na poti iz Petrovca na moru proti Titogradu. Nesreča se je pripetila sedem kilometrov od Petrovca na moru, ko je avtobus, v katerem je bilo poleg šoferja in sprevodnika devet potnikov, zletel s ceste v 200 metrov globok prepad. Sodijo, da je do nesreče prišlo, ker je šofer zaradi utrujenosti izgubil kontrolo nad vozilom.

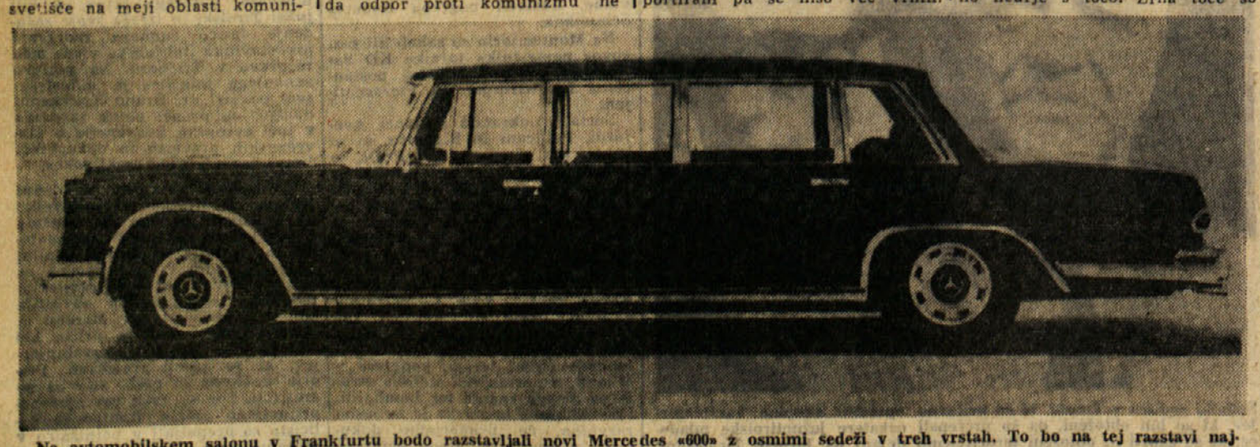

Na avtomobilskem salonu v Frankfurtu bodo razstavljali novi Mercedes «600» z osmimi sedeži v treh vrstah. To bo na tej razstavi največji in najdražji avto (dolg čez 6 m, stal pa bo 12 milijonov)

Med Milanom in Palermom

Čudno potovanje zavoja z revolverji

Ali se je naslovljenec v Palermu zbal in ni hotel priti po zavoj?

MILAN, 6. — Skrivnosten poštni zavoj, v katerem je bilo šest pištol, je dvakrat napravil pot od Milana do Palerma, preden so odkrili, kaj se v njem nahaja, in to šele, ko se je strgal papir zavoja.

Zavoj je bil poslan 24. maja s centralne pošte v Milanu; naslovljen je bil na «poste restante» v Palermu za nekega Antonia M. (Policija ni ugotovila priimka naslovljenca, ki ga niti ni.) Po več mesecih, ko je zavoj ležal na pošti, ne da bi ga kdo prišel dvignit, ga je poštni urad spet odposlal v Milan, kjer naj bi mogoče našli pošiljatelja. Med prevažanjem sem in tja pa se je v Milanu raztrgal papir, s katerim je bil paket ovit, in pokazala se je pištola. Takoj je bila obveščena policija, ki je poskrbela, da se je zavoj odprl. V njem so našli šest pištol, zavitih v dnevnike z datumom 24. maja; tri pištole so bile avtomatične, tri pa na boben.

Med številnimi domnevami se zdi preiskovalcem najbolj verjetna, da gre za orožje, ki so ga rabili tisti, ki so napravili atentat na Angela La Barbera v Drevoredu Regina Giovanna. Da bi se pištol odkrižali, so jih atentatorji najbrž poslali v Palermo «poste restante», kjer bi jih dvignil nekdo s ponarejenimi dokumenti. Človek, ki bi moral na pošti v Palermu to opraviti, se je baje odtegnil iz strahu, da ga bodo aretirali.

Najdene pištole so spet poslali v Palermo, kjer bodo opravili natančne preiskave, da ugotovijo, od kod so pištole.

Nadaljevanje afere Profumo

LONDON, 6. — Medtem ko je roparski napad na poštni vlak Glasgow-London za nekaj časa potisnil popolnoma v ozadje zadevo Profumo-dr.Ward-Keeler, pa se je sedaj ta zadeva spet pogrela. Christine Keeler so nenadoma aretirali in danes dopoldne je že prišla pred sodišče. Izkazalo se je namreč, da je krivo pričala, ko je trdila, da jo je napadel Gordon, ki je bil potem obsojen na tri leta zapora. Že pred časom, ko je sodišče Gordona nenadoma izpustilo iz ječe, je bilo jasno, da to pomeni obtožbo Keelerjeve. Danes je bilo zaslišanje zelo kratko, a se bo nadaljevalo. Keelerjeva je spet na svobodi proti položitvi kavcije v znesku 3000 funtov šterlingov (čez 5 milijonov lir).

Trije angleški časnikarji so objavili publikacijo, v kateri trdijo, da bi bivši vojni minister lahko še bil na svojem mestu, če bi Profumo ob neki priliki ne smešil nekega laburističnega poslanca.

Začelo se je tedaj, ko je iraški predsednik Kassem nekaj grozil z aneksijo Kuwaita z bogatimi petrolejskimi ležišči. Britanska vlada je sklenila, da pošlje takoj tjakaj svoje čete. Vse pa je bilo pripravljeno tako naglo in površno, da ni bilo težko kritizirati. Vojaški specialist laburistične stranke polkovnik Edward Cecil Wigg je pripravil interpelacijo, na katero je pa Profumo odgovoril zelo zviška ter se iz Wigga norčeval. Vsa stvar je zaspala, toda Wigg je sklenil, da se maščuje. Marljivo je nabiral material o Profumu in ko je bilo dovolj, ga je izročil Mac Millanu. Profumo je moral javno priznati, da je lagal, in odstopiti. Wigg se je tako maščeval.

BERN — Z 2. septembrom se je bencin podražil za dva centima pri litru. Tako zdaj stane v Švici liter navadnega bencina 52 centimov, liter super bencina pa 56 centimov.

***

PARIZ, 6. — *Kakih štirideset strokovnjakov v latinski epigrafiki, ki so se zbrali v Parizu na mednarodnem razgovoru, je sklenilo, da se ustanovi «Mednarodna zveza latinske epigrafike» s sedežem v Parizu.*

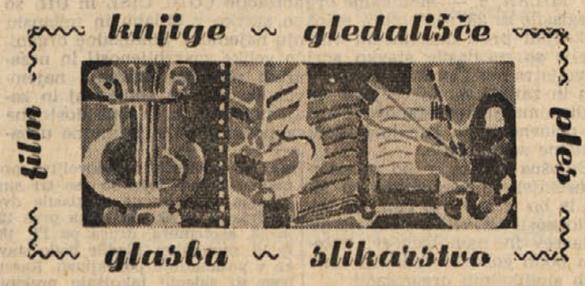

Knjiga domačina iz Repniča

ANTON MILIČ: Dvaindvajset tisoč kilometrov od Kragujevca do Kragujevca

Obširno knjigo z naslovom «Dvaindvajset tisoč kilometrov od Kragujevca do Kragujevca» je napisal Anton Milič-Marko doma iz Repnica pri Trstu, kjer se je rodil leta 1908 v družini nalega kraškega kmeta. Ko je bil šest let star, se je pričela prva svetovna vojna. Oče, ki se je prav takrat vrnil iz Amerike, je moral na vojsko, mati pa mu je bila umrla, ko je bil star eno leto. Tako je ostal prepuščen sam sebi in avstrijski vojaki so ga največ hranili in oblačili. S petnajstimi leti se je šel učit kamnosештva v nabrežinske kamnolome. Tu se je ob druženju z delavci izoblikovala tudi njegova zavest pripadnosti delavskemu razredu. Ko mu je bilo 18 let, je postal član tajne organizacije, Komunistične partije Italije. Toda zaradi fašističnega nasilja mladi fant ni zdržal doma. Odšel je v Jugoslavijo, najprej v Ljubljano, od tam pa v Radovljico, na dom svoje matere. Ko se je potem razgledal po raznih krajih Slovenije, se je na stričevo prigovarjanje odločil, da si poišče delo v Srbiji. Odšel je tja in se kmalu ustalil v Kragujevcu, kjer se je zaposlil v svojem poklicu. Nekaj let je preživel še po drugih krajih Srbije, dokler ni dočakal vojne spet v Kragujevcu. Ves čas svojega življenja v Srbiji pa je deloval kot zaveden delavec in partijec ter se ob oboroženem uporu vključil v borbo proti okupatorju. Najprej je kot ilegalni delavec deloval na organizacijskem in propagandnem področju, prve dni avgusta pa se je pridružil partizanskim borcem. Bil je borec Kragujevskega partizanskega odreda ter se z njim skupaj udeležil številnih bojev v zahodni Srbiji, Bosni, Črni gori in Hrvatski, dokler ni bil poslan v Slovenijo. Med tem je neposredno doživel grozovit nemški pokol v Kragujevcu, prisostvoval ustanovitvi prve proletarske brigade, bil v Foči član zaščitnega bataljona glavnega štaba, se udeležil igmanskega pohoda, dživel pohod proletarskih brigad v Bosansko Krajino, v Crno goro in druge strahote, dokler ni prišel v Slovenijo na Rog in postal namestnik komisarja novoustanovljene Cankarjeve brigade.

Vsa ta bogata, pestra pa tudi trnova pot je opisana v knjigi, ki je pravkar izšla pri založbi Borec. Pravzaprav je izšel šele prvi del, ki se končuje konec leta 1941, nadaljevanje pa bo izšlo v drugi knjigi. Miličeva knjiga je dokumentarna knjiga, ki pa je napisana v obliki osebnih spominov na legendarne dogodke, ki se jih je avtor udeleževal. Napisana je preprosto, vendar zanimivo, s sugestivno pripovedno močjo, včasih tudi malo razvlečeno, s patetičnimi, neživljenjskimi dialogi, sicer pa skrbno in z uspešnim poskusom literarno izoblikovanega stila. Seveda pa je prava vrednost te knjige v njeni dokumentarnosti. Iz neposrednega prvega vira si lahko ustvarimo sliko o grozodejstvih ustašev in četnikov nad muslimanskim in pravoslavnim prebivalstvom, podobo krvavih bojev med partizani na eni in okupatorji in njihovimi pomagači na drugi strani in sliko o nečloveškem trpljenju, ki so ga morali v nešteto bojih in ofenzivah prestati partizani. Zato je to pričevanje enega redkih preživelih Slovencev o bojih na Balkanu in osvobodilnem boju jugoslovanskih narodov toliko dragocenejše.

Sl. Ru.

Tudi Anica Zubović iz Beograda je nastopila na eni od prireditev v okviru glasbenega poletja v Taormini

Delphine Seyring in Albert Finney bosta v Benetkah nagrajena?

BENETKE, 6. — *Delphine Seyring, glavna igralka v francoskem filmu «Muriel», ter Albert Finney, protagonist v angleškem filmu «Tom Jones», bosta v nedeljo prejela na beneškem filmskem festivalu nagradi kot najboljša igralca v filmih, ki so na sporedu XXIV mednarodnega filmskega festivala v Benetkah. O najboljših igralcih je žirija glasovala danes zvečer, medtem ko je odložila za jutri odločitev glede ostalih nagrad. Po glasovih, ki so prodrli skozi zid tajnosti in molčečnosti, pa bo «zlatega leva» prejel film «Roke nad mestom» Francesca Rosija. Posebna nagrada, ki je na razpolago žiriji, pa bo verjetno razdeljena na dva izmed teh treh filmov: «Le feu follet» režiserja Louisa Malla (Francija), «The cool world» S. Clarka (ZDA) in «Vstuplijenije» Jurija Talankina (SZ). — Če bi res prejel nagrado Rosijev film, potem bi bilo tekoče leto izredno uspešno za italijansko kinematografijo, ki bi dosegla uspeh, kakršnega je težko kdaj dosegla kaka druga država; zmagoslavno bi namreč izšla z vseh pomembnih mednarodnih filmskih festivalov. Tako je v Mar del Plata prejela prvo nagrado za film «Il sorpasso», v Cannesu je bila prva z Viscontijevim «Il Gattopardo», v San Sebastianu z «Il Mafioso», v Berlinu z «Il diavolo», v Moskvi s Fellinijevim «Otto e mezzo» ter v Luzernu z «I basilischi».*

Med snemanjem filma «La noia» je na vrsti tudi scena, ko morajo igralko Catherine Spaak pokriti z bankovci po 10.000 lir. Tudi če niso pravi...

VELIKO SREČANJE PRIMORSKIH IN GORENJSKIH PARTIZANOV OB 20-LETNICI VSTAJE PRIMORSKE

V Cerknem se bodo zbrali stari borci da počaste spomin svojih padlih tovarišev

Veličasten spomenik boju primorskega ljudstva: grobišče, posvečeno spominu 999 žrtvam - Zbor XXXI. divizije - Nastop Igralske skupine IX. korpusa - Posebna izdaja «Partizanskega dnevnika»

Partizansko slavje v Cerknem, ki bo danes in jutri in, ki bo potekalo pod geslom SREČANJE PRIMORSKIH IN GORENJSKIH PARTIZANOV, bo predvsem proslava dvajsetletnice ustanovitve «TRIGLAVSKE» ali pozneje XXXI. DIVIZIJE. Ta je v glavnem združevala partizanske borce severnega Primorja in Gorenjske, to je Vojkovo, Prešernovo in Gradnikovo brigado pa še razne druge enote. Na tem slavju se bomo hkrati spominjali še cele vrste raznih pomembnih dogodkov v času NOB na osvobojenem ozemlju Primorske, katerega središče je bilo prav partizansko Cerkno.

Borci so prelivali svojo kri «po bregéh in po dolého», zato ni čudno, da je Cerkljansko že tako rekoč posuto s spomeniki NOB in spominskimi ploščami. Na visokem Poreznu se razgleduje preprost spomenik z rdečo zvezdo kot simbol žrtev in novega življenja. Lepi spomeniki so še v Otaležu, na Bukovem, v Jesenici, v Novakih in drugod. Nad Cerknim se beli vitek obelisk v spomin 47 slušateljem partijske šole, ki so vsi padli tistega nesrečnega 27. februarja leta 1944. Gostoljubnost in ljubezen do borcev za svobodo najpristneje izraža Keržičev spomenik sredi Cerknega s partizanom, kateremu stara ženica s toplim pogledom in skromno, a dostojanstveno drožo podaja kruh. Sedaj se bo vsem tem spomenikom pridružila še veličastna in lepa partizanska nekropola pri vhodu v Cerkno, tik ob pokopališču. V peterokotni grobnici bodo počivali padli borci s Cerkljanskega in partizani iz drugih krajev, ki so prelili svojo kri na tem koščku naše zemlje. Na marmornatih ploščah bodo vklesana imena 823 borcev, s posvetilom pisatelja Franceta Bevka. V njej bodo shranjeni tudi posmrtni ostanki 176 neznanih borcev. Prav je, da so zapisana tudi imena borcev, ki so sicer pokopani v sosednih vaseh. Tako je cerkljansko grobišče posvečeno spominu 999 borcev in žrtev, ki so dali svoje življenje za svobodo. Med temi je tudi 90 pripadnikov italijanske brigade «Garibaldi — Natisone». Prelep spomenik iz istrskega kamna, ki se tako skladno prilega cerkljanski pokrajini, je napravil kipar Janez Lenassi.

Nekak uvod v cerkljansko proslavo bo letošnje praznovanje občinskega praznika idrijske občine, ki je sicer določen za 27. september, ga bodo letos, zaradi tega, da mu dajo še slovesnejši pečat, premaknili na današnji dan. 27. septembra pred dvajsetimi leti je bila namreč na dvorišču bivših italijanskih vojašnic v Cerknem (sedaj je tu industrijsko podjetje ETA) ustanovljena Vojkova brigada, najbolj priljubljena partizanska enota v teh krajih. Idrijska občinska skupščina bo danes, 7. septembra, imela slavnostno sejo v Cerknem, nakar bodo v obnovljeni in polepšani vasi odprli za promet nov most pri trgu.

Tri brigade: Vojkova, Prešernova in Gradnikova brigada ter Škofjeloški, Dolomitski, Jeseniško-bohinjski, in Kokrski odred pa še trije samostojni bataljoni: Udarni, Cankarjev in Bataljon VDV bodo kot nekoč na teh pobočjih in obronkih obnavljali svoje spomine in se pripravljali, da jutri vesèlo in svečano vkorakajo v nekdanjo partizansko prestolnico. Po vseh teh vaseh bodo partizanski mitingi in ljudsko rajanje. Partizanske brigade, sestavljene iz mladincev, ki jih vodijo nekateri znani partizani iz 16 občin na Primorskem, Notranjskem in Gorenjskem, imajo že precej poti za sabo. Njihov pohod se bo končal jutri v Cerknem pred slavnostno tribuno.

Na predvečer velikega praznovanja bodo po stari slovenski navadi na višinah zagoreli kresovi in grmeli bodo možnarji. Svet pod Poreznom in ob Idrijci se je dobro pripravil na edinstveno praznovanje. Igralska skupina IX. korpusa, za to priložnost ponovno zbrana z vseh vetrov, pa je v Cerknem že nekaj dni. Njeni člani so prav v Cerknem (ki je bilo nekoč živa kulisa njihovega umetniškega in zabavnega delovanja) obnavljali in vadili svoj eksluzivni program, mimogrede so nastopili za televizijo.

Seveda bo proslava dosegla svoj višek jutri. Za ta dan si vsi, posebno pa še pripravljalni odbor v Idriji oziroma Cerknem in štab za 20-letnico XXXI. divizije v Ljubljani želijo samo lepega vremena. Na novo asfaltirana cesta po vsej dolini Idrijce in tudi do samega Cerknega že sedaj privablja vsak dan več turistov. Koliko vozil bo ta dan hitelo proti Cerknemu, se pač ne da predvidevati. Prireditelji pričakujejo okrog 20.000 obiskovalcev, kar pa se zna tudi podvojiti ali celo — potrojiti. Ozka, slikovita dolinica v predalpskem svetu bo te dni veselo sprejemala vse, ki bodo prišli: svojce padlih, bivše borce, mladino, izletnike.

Glavna tribuna bo na desni strani pred prihodom v Cerkno. Na njej bodo bivši partizanski poveljniki in politični predstavniki. Med temi osebnostmi bodo tudi delegacije ANPI iz Trsta, Gorice in Vidma. Ena glavnih točk proslave bo vsekakor zbor enot XXXI. divizije. Brigade in bataljoni (od 4 do 6 tisoč ljudi) bodo v vojaškem redu stale pred tribuno s svojimi komandanti. Raport bo predal komandant XXXI. divizije generalpodpolkovnik Stane Potočar-Lazar. Z njimi bodo tudi slavne bojne zastave, ki ijh je za edinstveno priložnost dal na razpolago muzej NOB v Ljubljani. V štabu za proslavo dvajsetletnice ustanovitve XXXI. divizije smo zvedeli, da bo generalni štab JLA podelil vsem enotam spominska odlikovanja.

Po slavnosti živahnost v Cerknem ne bo zamrla. Stalno bo v službi več avtobusov, da bodo lahko odvažali obiskovalce v partizansko bolnišnico Franjo. Nastopila bo igralska skupina, invalidski pevski zbor pa bo imel krajši koncert na odru sredi trga. Prav tako bodo razne godbe imele promenadne koncerte. Povsod bodo stale različne stojnice in prireditelji upajo, da bo poskrbljeno prav za vse. V eni izmed takšnih stojnic bo zbrana najnovejša partizanska literatura, ki jo izdaja založba «Borec». Verjetno bodo ljudje radi kupovali pravkar izšlo knjižico z naslovom «Kronika Vojkove brigade», ki jo je napisal eden izmed komandantov te brigade Stanko Petelin — Vojko. Te dni bo izšlo tudi daljše zgodovinsko delo istega avtorja, to je knjiga «Od Triglava do Trsta», kjer pisec kronološko opisuje življenje in boje XXXI. divizije vse od njene ustanovitve (to zanimivo delo bo štab poklonil vsem bivšim pripadnikom te divizije, ki so bili v vojnem času vsaj 6 mesecev v njej). Bodo pa tudi še druge knjižice, kot na primer izbor partizanskih reportaž z naslovom «Na Primorskem so izkopali puške», ali pa delo Milka Stolfe «Med briškimi grči je posijalo sonce».

Velika skupina dijakinj bo prodajala dobro izdelane razglednice s cerkljanskimi partizanskimi motivi in vasjo in vse te knjižice. Kot posebno darilo pa bodo kupcem navrgle še drugo svečano številko «Partizanskega dnevnika». Ta je med vojno najprej izhajal kot glasilo XXXI. divizije, potem IX. korpusa in pokrajinskega odbora OF za Primorsko in Gorenjsko; iz njega se je, končno, razvil tudi naš «Primorski dnevnik».

Naj omenimo, da je ena številka Partizanskega dnevnika izšla že pred dnevi. Tiskana je v 90.000 izvodih in priložena trem slovenskim časopisom: časopisu TV-15, ki je glasilo Zveze združenj borcev NOV, Primorskim novicam (Koper-Nova Gorica) in Glasu Gorenjske (Kranj). Pošta v Cerknem bo oba slavnostna dneva — danes in jutri — uporabljala poseben spominski žig. Stab za dvajsetletnico XXXI. divizije pa bo po svoji strani pripravil še svoj poseben žig z napisom ZBOR XXXI. DIVIZIJE. Udeleženci si bodo lahko ogledali razstavo «Cerkljanska med NOB». Sicer pa bo ta dan vse Cerkno en sam muzej: skoraj vsaka hiša v vasi je po tej ali oni stvari znamenita in pomembna za vsakogar, ki ga zanima zgodovina NOB. Cerkljani so prišli na posrečeno zamisel, da bi s posebnimi napisnimi tablami oživili bogato zgodovino te partizanske prestolnice na Primorskem.

TOMAŽ PAVŠIČ

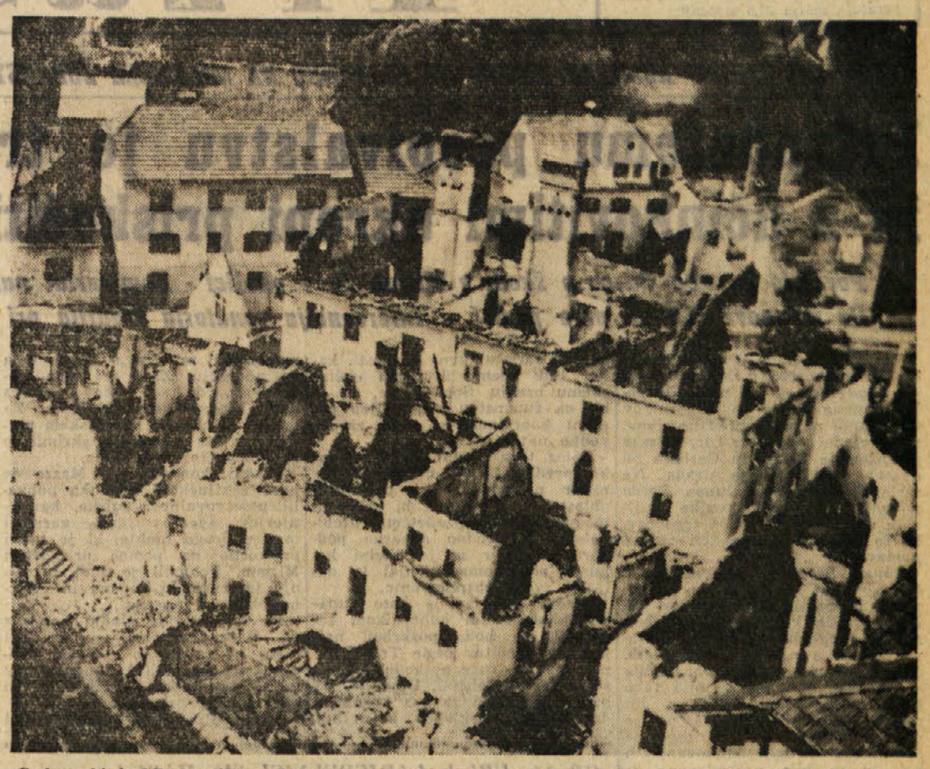

Cerkno, ki je bilo središče primorskega osvobojenega ozemlja, je plačalo strahoten davek: vsak deveti prebivalec Cerkljanskega je padel, Cerkno pa je, kot mnoge druge bližnje vasi, bilo uničeno do tal

Zavezniška pomoč je partiz anski vojski prihajala takole

SPOMINI NA VELIKE DNI NARODNOOSVOBODILNE BORBE

«Juriš! Hej brigade, hitite!» poje harmonika skozi gozd

Štab Vojkove brigade. Pri telefonu: «Halo, prosim 316!» Halo, tam 316? Prosim tovariša šefa OC ena in tridesete... Halo, tam Polde? Prosim Te, Ti, ki moraš vse vedeti, daj mi v kratkem opis situacije po bojiščih.... Za vojno dopisništvo, da tu Franci. Od danes zjutraj do sedaj seveda, kaj si pa mislil? Od Napoleonove bitke pri Waterlooju dalje? Potem si se pač zmotil?...

Na številki 316: «Vsak se lahko zmoti...».

«Razen šefov OC. Le-ti morajo po svoji vojaški dolžnosti biti vsevedni...»

«Ne prekinjaj s tako neumnimi opazkami! Torej...? Iz Idrije preko Vojskega proti Mrzli Rupi krenilo 250 Švabov. Iz Kanala proti Lokovcu ravno toliko. Trčili so na edinice XIX. brigade. Tudi iz Avč jih je skozi Kanal proti Lokovcu rinilo okoli 200, iz Sv. Lucije preko Tolminskega Loma pa še ena švabska kolona približno enake moči. Pri Lokovcu jih je napadla naša Bazoviška XVIII. brigada. Na Predjami se jih je pojavilo okrog 1000 iz Postojne, proti Zavrhu pri Trnovem pa jih je prišlo 500. 40 belogardistov je prišlo iz Baške grape na Šentviško goro, krenili so na Slap, kjer so odpeljali nekaj družin in jim pokradli vso živino. Kako pa pri vas?»

«Proti eni koloni, ki se je približala Trnovemu, je zavzela skupina borcev II. in III. bataljona Vojkove položaje.... Halo, si še pri telefonu? Ravnokar prihaja kurir. Pravi, da so se tam že dvakrat umaknili na nove položaje.... Halo, boš ostal zaenkrat na 316? Pozneje te zopet pokličem. Hvala. Zdravo!»

Pridrdra motor. Pred štabom brigade se ustavi komandant XXXI. divizije, podpolkovnik Lazar.

«Vojko, kaj pa delajo vaši? Povsod drugod so jih že nagoslali naši. XVII. brigada jih je nabrisala in nažgala, da je veselje, prav tako sta se dobro držali osemnajsta in devetnajsta. Zaplenili so nekaj šarcev in brzostrelk. Gradnikova je pri Predmeji uničila 7 kamionov in zaplenila krasno motorno kolo. Tudi ena limuzina je zgorela. Tvoja brigada mora vreči sovražno kolono nazaj s položajev...»

«Tovariš podpolkovnik, poslali smo že en bataljon Nemcem za hrbet, moral bi vsak čas napasti. Ravnokar pošiljam še en udarni vod, da napade z boka. Tvoje povelje bo izvršeno.»

Oprezno stopa udarni vod. Po pokanju sodeč bi že moral biti na položaju, da napade sovražnika z boka. Tedaj se začuje glas harmonike.

«To so naši. Hitro, hitro, šli bodo za Nemci, preden še dospemo na položaje. Kaže, da so jih že pregnali s prejšnjih položajev. Krenemo desno in v strelcih naprej. Marjan, ti pa po zvezo z bataljonom.»

Vrača se Marjan:

«Tovariši, hitro, minuto od tu so naši. Umaknili so se na boljše položaje in od tam so vrgli sovražnika zopet nazaj. Hitite, da dospemo pravočasno k njim. Zdaj bo juriš, da jih dokončno uničimo.»

Krogle «mavzeric» že žvižgajo nad nami. Evo, tu je Cene, načelnik štaba Vojkove brigade!! «Tovariš načelnik, kako je?»

«Evo, vidiš, zdaj smo jih stisnili. Jaz sem že ves hripav od kričanja ukazov. Včasih je bil prekleto kočljiv položaj. Torej prišel si, da boš lahko pisal reportažo o naši borbi?... Evo, Vojka!»

«Zdravo, tovariš komandant! Prišel si ravno o pravem trenutku. Moram ti reči, da imaš neumornega načelnika! Treba ga bo dati v časopise...»

«Si slišal harmoniko? To bo za juriš!»

«Stijajno! Čul sem jo že prej. Nimaš pojma, kako to povzdiguje moralo.»

«Juriš, juriš!» Še gromkeje se šarci in «zbrojevke» zakrohočejo. Zvižgajo dum-dum krogle. Od drevesa do drevesa naprej. «Juriš! Hej brigade hitite!» poje harmonika skozi gozd. Pod nami se beli cesta. Juriš! Naprej na pse! Naprej za Tita. Kje so meje, pregrade — se oglase zvoki harmonike med našimi vzkliki. Kdo še more zadržati naš urnebes! Smrtonosno lajajo naši «breni». Vse slabše in slabše se oglaša vmes bežeči sovražnik.

FRANCI PREIS
(Partizanski dnevnik, 27. aprila 1945)

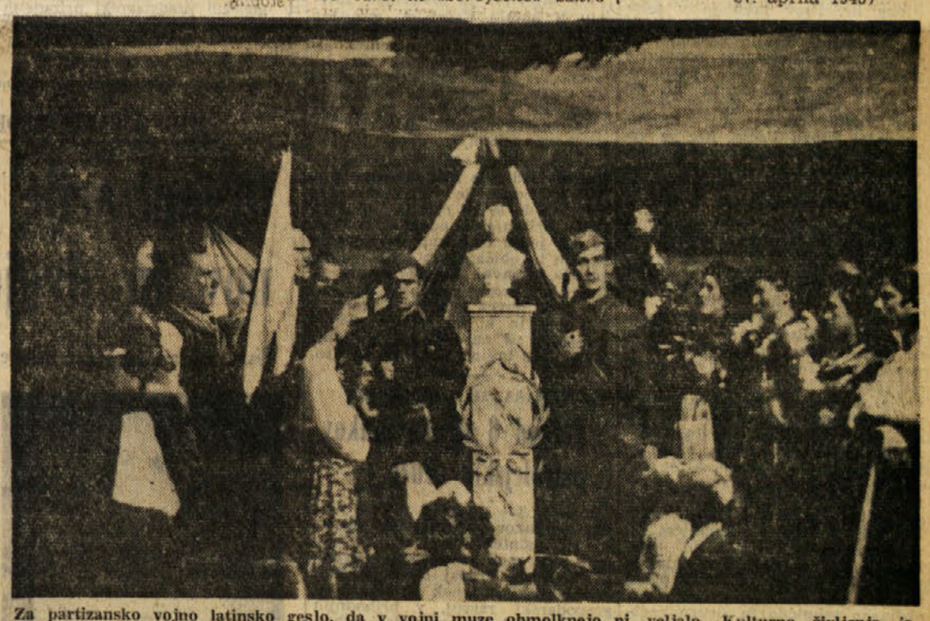

Za partizansko vojno latinsko geslo, da v vojni muze obmolknejo, ni veljalo. Kulturno življenje je bilo sorazmerno zelo živo. Na sliki:. proslava stoletnice rojstva goriškega slavčka Simona Gregorčiča leta 1944 v Cerknem

Težka pot čez steno in rafal ki je strl njegovo življenje

Čaven-Vipavska dolina-Otlica-Trnovski gozd-Kozje stene... In zopet Čaven....

Hodili smo vsi, ki nismo mogli hoditi. Hodili smo bolniki, ranjenci, hodili hromi, slepi, lačni in utrujeni do smrti.

V planinah, kjer sta bila sneg in mraz, smo si želeli sončne doline, toplega vzdušja domače kuhinje, dišeče po dobri, topli polenti. V dolini pa smo si znova zaželeli gora, kjer sta sneg in mraz, kjer je nebo jasno in ni tako vroče. Povsod pa nas je spremljal duh padlih tovarišev, vtem ko je nam bilo usojeno, da trpimo dalje. Morda do jutri?... Morda še dva dni, še en mesec, do konca, do svobode? Kdo ve!... Borba je neizprosno terjala žrtve in smrt jih je že mnogo iztrgala iz naše sredine. Izbirala je vedno med najboljšimi.

Tisti večer pred božičem, ko je mrak zagrinjal Vipavsko dolino, smo bolniki in ranjenci korakali proti Čavnu, da bi tam prespali med njegovimi stenami. Dolina je bila polna nemške soldateske, četnikov in ostalih plačancev. Bili smo v hajki. Kdo od primorskih partizanov se ne spominja božiča leta 1944!

Hodil sem zadnji, ker sem vedno zaostajal zaradi svojih bolnih nog. Za mano je korakal Kovič Drago iz Mirna pri Gorici, drag prijatelj in tovariš. Dal mi je košček kruha, ki ga je dobil v vasi. Pri bolnišnici je bil za stražarja. Stopal je in mi govoril o materi, ki da je ostala sama doma in ga bo jutri prišla obiskat, čeprav je stara in težko hodi. Potem smo spet molčali in hodili, hodili.... Vrh Čavna je že bil ves v temi in mi smo utrujeni polegli pod veliko steno ter se prepustili njenemu varstvu.

Ta-pum, ta-pum, trrrrrr-z-z-z-bum!... Planil sem pokonci. Bilo je jutro. Pogledal sem okrog sebe: bilo je jutro smrti! Mimo mene je pritekel zdravnik Bežek: za mano! Pribežali smo do navpične stene, v katero so s kovinskim zvenom treskale krogle. Ranjenci in utrujene tovarišice so posedli pod skalo, zdravnik je zaskrbljeno begal in iskal izhoda. Drago Kovič pa je odločno pričel plezati po steni v smrt ali življenje. Za njim se je pognal Sčuka iz Ajdovščine, sin lekarnarja. Gledal sem ju in drgetal v pričakovanju. Kovič je pravkar zgrabil za grmovje, ki je viselo čez rob stene, in se potegnil na vrh. Za njim Sčuka Blagor njima, bila sta rešena!

Okrog nas so s povečano močjo treskale krogle in krušile kamenje. Koščki so frčali na vse strani in podali po naših glavah. Nekaj granat je padlo prav nekje blizu nas, da smo morali poleči na tla. V meni se je iznenada prebudila nekakšna ogromna in dotlej še nikoli občutena sla po življenju. Kovič je želel, da bi prišel za njim. Hotel sem se rešiti ter se povzpel na pečino. Nekje sredi nje pa so me moči povsem zapustile, nenadoma sem začutil neko veliko praznino v glavi in telesu. Nikamor več nisem mogel. Obvisel sem na steni, razpet kot tarča Nemcem in izdajalcem.

Hurraaa!... Der linke Fluegel vorwaerts!... Bili so komaj nekaj sto metrov od nas. Krogle so brizgale na gosto, tolkle po steni, drobile kamenje, ki sem ga čutil, kako mi je padalo po glavi in nahrbniku. Enkrat mi je bil nahrbtnik že rešil življenje, kdo ve, če mi ga bo še enkrat, sem pomislil megleno. Bil sem smrtno utrujen in natančno sem vedel, da dolgo ne bom več vzdržal. Kot da je bil nekdo drug in ne jaz, se mi je zdelo, ko sem pomislil: ali naj se spustim in padem vznak, da se spodaj razletim na tisoče koščkov, ali naj se povzpnem še naprej, kvišku, da pridem na vrh in se rešim? Seveda sem se hotel rešiti, toda kaj, ko v meni ni bilo več nobene moči. Menil sem, da je to konec in mrzel pot me je začel oblivati.

A v tistem trenutku je k meni prišla moja dobra mati, ki je pred leti umrla. Prišla je majhna in vsa zgubana in močno zdelana od trpljenja. Izrekla je samo moje ime, toda tako žalostno, da sem se v hipu spomnil, kako sem jo bil užalil, ko sem prvič in zadnjič v življenju prišel pijan domov in zaklel. Zraven je bil oče, odločen mož, ki mi je rekel: «Peter, slabič si, a mislil sem, da si junak-partizan.» A poleg obeh sem videl še majhno izmučeno ženico, ki je kazala s prstom name in govorila moji materi: «Ta tvoj sin ni hotel pomagati mojemu Dragu, ko je bil v smrtni nevarnosti.»...

Pero!... Pero!... Na pomoč!...

Klical me je Drago Kovič z vrha. Zbral sem zadnje moči in se skozi točo krogel potegnil do roba. Obležal sem poleg Draga, ki mu je rafal bil prežagal vso desno stran telesa. Proseče me je gledal in skozi njegova krvava usta sem zaslišal prošnjo: «Pero, ubij me!» Prvič v življenju sem jokal. «Drago, saj ni tako hudo, skušajva se zavleči v one skale, zvečer pa bo prišla mati». Komaj slišno je ponovil «... prišla mati». Previdno sem za ga zvlekel skozi robido. Krogle so sikale in brenčale kot razsrjeni insekti, dumdumke pokale okrog naju, pa še in še, zraven bombe in rjovenje Nemcev in slovenske besede vmes: Dva sta na vrhu!... Hitro na levo!... Svinje rdeče!...»

Kovič se je zleknil in negiben obležal. Bil sem zraven njega, na njegovi levi strani, ko je izdihnil. Obrnil sem ga na hrbet, mu zatisnil veke in sklenil roke. Potem sem se ves onemogel zavlekel v skale, gosto obraščene s pritlikavimi bori.

Slišal sem strele iz revolverja in kričanje v neposredni bližini. Dotekli so me, sem pomislil. Zgrabil sem pištolo in se onesvetil. Ko sem se prebudil, je vsepovsod vladal velikanski mir. Splazil sem se nazaj do mrtvega prijatelja, do mojega tovariša Draga. Bil je prestreljen še skozi čelo. Streljajo, torej, tudi mrtve, sem pomislil.

Streljajo jih, ker se jih boje.

Po spominih tov. Petra, zabeležil major Miran Peretič

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne podcenjujte dobre volje onih, ki vas podpirajo. Bodite previdni glede novih čustvenih pobud.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne dovolite, da bi na vas vplivale nekatere docela napačne napovedi. Dan je zelo primeren za razne športne podvige.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Posli se bodo ugodno razvijali, sreča je na vaši strani. Prijeten obisk vas bo nadvse razveselil.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Trenutek je posebno primeren za neko posredovanje pri predstojnikih. Pazite, da ne bi iskali nasvetov pri najmanj primerni osebi.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Današnji dan bo za vas posebno ugoden, vendar samo v primeru, če boste sledili neki svoji zamisli. Na čustvenem področju vse po vaših željah.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Nastopite zelo odločno proti malomarnosti in nedelavnosti svojih družabnikov. Ne obveščajte družine o svojih težavah.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Če boste upoštevali svoje najnovejše izsledke, boste imeli dokajšnje izglede za uspeh. Prišlo bo do koristnega srečanja, ki bo omogočilo uresničitev nekega čustvenega načrta.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) V neki težki situaciji se boste zelo dobro znašli. Ne mešajte se v razne spletke in ognili se boste marsikateri neprijetnosti.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Dobro organizirana poslovna dejavnost vam bo omogočila lep dobiček. Vaša čustvena stremljenja so povsem uresničljiva.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Zadovoljite se z nekim sicer drugorazrednim, zato pa mirnim delom. Skušajte z odločnim ukrepom rešiti neko delikatno čustveno vprašanje.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Storite vse, da svojo poslovno dejavnost oprete na solidnejše osnove. Ugoden trenutek za primerjavo svojih idej z onimi drage osebe.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Napetost v poslovnih odnosih, bodite diplomatični. Srečno naključje vam bo zagotovilo zelo prijeten večer v družbi starih tovarišev.

RADIO TV IZBOR

SOBOTA, 7. SEPTEMBRA 1963

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih; 11.45: Glasbeno potovanje po Evropi; 12.15: Za naše žene; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Glasba po željah; 14.40: Kvarteta Cetra in Radar; 15.00: Mali koncert; 15.30: «Boželiša», radijska igra; 16.35: Ciganska orkestra; 17.00: Operne uverture; 17.20: Vatikanski koncil; 17.30: Pesem in ples; 18.30: Tržaški skladatelji: «Pavle Merkuž»; 19.00: Bach; 19.15: Na počitnicah; nato Karakteristični ansambli; 20.00: Sportna tribuna; 20.45: Koroški oktet; 21.00: Vabilo na ples; 22.00: Gershwin: Koncert v F-duru; 22.30: Iz galerije jazza; 22.45: Preludij k noči.

Trst

12.00: Plošče; 12.25: Tretja stran; 13.15: Opereta, kolikšna strast; 13.40: Lahka glasba; 14.15: Arhiv redkih skladb; 14.45: Dantejeve «Vice».

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.15: Glasba za dobro jutro; 12.00 in 12.50: Glasba po željah; 13.40: Popevke in ritmi; 14.30: Zabavna glasba; 15.30: Slovenske narodne; 16.00: Izbrali ste; 16.30: Dogodki in odmevi; 16.45: Album klasikov; 17.00: Srečanje med notami; 17.40: Jazzovski koktail; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Gino Paoli; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.20: Glasba za dobro jutro; 8.45: Strani iz albuma; 9.05: Pesmi; 9.30: Operna antologija; 9.50: Razstava radia in televizije; 11.30: Koncert; 14.55: Vreme na ital. morjih; 15.15: Likovna umetnost; 15.30: Ital. pesmi in plesi; 15.45: Jutrišnji šport; 16.00: Oddaja za bolnike; 16.30: Operna glasba s plošč; 17.25: Izžrebanje loterije; 17.30: Koncert za mladino; 18.50: Glasba za godala; 20.25: A. Valdarnini: «Cinque al castello»; 21.20: Pesmi in melodije; 22.30: Plesna glasba.

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Adriano Celentano; 9.00: Ital. pentagram; 9.15: Ritem in fantazija; 9.35: M. Brancacci: «Viaggio in casa di...»; 10.35: Nove ital. pesmi; 11.00: Vesela glasba; 12.00: Orkestri; 14.00: Pevci; 15.00: Pisan program; 15.15: Najnovejše plošče; 15.35: Koncert; 16.00: Rapsodija; 16.50: Plesna glasba; 17.35: Izžrebanje loterije; 17.50: Plesna glasba; 18.35: Vaši izbranci; 19.50: Prijeten večer; 20.35: Operni program; 22.30: Beneški filmski festival.

III. program

18.30: Gospodarska rubrika; 18.40: Prejeli smo; 19.15: Angleška kultura; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 20.40: Boccherinijeva Simfonija, op. 16; 21.20: Mala pesniška antologija; 21.30: Koncert.

Slovenija

6.30: Napotki za turiste; 8.05: Poštarček; 8.35: Ob glasbenem avtomatu; 8.55: Počitniško popotovanje; 9.10: Štiri pesmi Sveta Marolta-Špika; 9.22: Grieg: Godalni kvartet; 10.15: Zabavni zbori; 10.25: Jarnović: Koncert za violino in orkester; 10.55: Nova popevka; 11.00: Fozor, nimaš predrsti; 12.05: Zabavna glasba; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Domači napevi; 13.30: Zabavne melodije; 14.05: Z. jug. pevci v operah; 14.35: Naši poslušalci čestitajo; 15.33: Kodaly: Simfonične variacije; 16.00: Vsak dan za vas; 17.05: Gremo v kino; 17.50: Z lokom po strunah; 18.00: Aktualnosti doma in v svetu; 18.10: Skladbice; 18.45: Novo v znanosti; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Po domače...; 20.20: F. Durbridge: Primer za Paula Templa; 20.50: Ples; 22.15: Oddaja za izseljence; 23.05: Ples do polnoči.

Ital. televizija

10.30: Razstava radia in televizije; 15.30: Svetovno prvenstvo v smučanju na vodi; 18.00: Program za najmlajše; 19.00: Dnevnik; 19.20: TV priredba: Gora sonca; 20.15: Šport; 20.30: Dnevnik; 21.05: «Il naso finto»; 22.15: Beneški filmski festival; 23.35: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: Dnevnik; 21.15: TV priredba: «La donna venuta da lontano»; 22.10: Vincent Van Gogh; 23.00: Cimarosa: «Il maestro di cappella»; 23.20: Sportne vesti.

Jug. televizija

9.00: Otvoritev zagrebškega velesejma; 15.30: Svetovno prvenstvo v smučanju na vodi; 19.00: TV biro; 19.30: Oddaja o turizmu; 20.00: TV dnevnik; 20.30: Po partizanski Primorski — filmska reportaža; 21.05: «Il naso finto»; 22.20: Zgodba iz serije «Nič ena»; 22.50: Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 25, najnižja 19,8, ob 19. uri 22, vlaga 75-odst., zračni tlak 1011,5 stalen, veter 5 km jugovzhodnik, nebo 9/10 pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 23,6 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 7. septembra Marko
Sonce vzide ob 5,32 in zatone ob 18,34. Dolžina dneva 13,02. Luna vzide ob 20,53 in zatone ob 9,40.
Jutri, NEDELJA, 8. septembra Marija

GENERALNI VLADNI KOMISAR MAZZA NA SESTANKU NA MILJSKEM ŽUPANSTVU

Prizadetemu prebivalstvu je treba takoj in z učinkovitimi ukrepi priskočiti na pomoč

Poročilo župana Pacca o škodi v Miljah in v okolici - Komisariat nakazal 10 milijonov lir ustanovi ECA za prvo pomoč - Intervencija senatorja Vidalija pri predsedniku vlade

Včeraj ob 11. uri dopoldne je bil na županstvu v Miljah sestanek, katerega so se udeležili poleg župana Pacca in odbornikov ter drugih miljskih predstavnikov, tudi vladni komisar dr. Mazza in inženirja Priolo in Carboni od državnega tehničnega urada. Na sestanek je miljski župan Pacco povabil tudi predstavnike miljskih obrtnikov in malih trgovcev, ki so bili hudo prizadeti zaradi poplave.

Župan Pacco je obširno poročal o veliki škodi, ki jo je poplava napravila v mestu, kot tudi v ostalih krajih miljske občine. Iz pregleda, ki ga je napravil župan o nastali škodi, sledi, da sta neurje in poplava uničila sedem hiš, šest hiš je bilo tako hudo poškodovanih, da so jih morali izprazniti, 18 hiš pa je ostalo izoliranih. Poleg tega je še mnogo drugih stanovanjskih hiš, ki so bile poškodovane in za katere še ni bila ocenjena škoda; zlasti pa je mnogo takih hiš, v katere je voda nanesla pred vhodna vrata ogromne količine raznega materiala.

Župan je posebno poudaril, da je občinska uprava takoj priskočila na pomoč prizadetemu prebivalstvu. Dve prizadeti družini, ki nimata več stanovanja, sta bili sprejeti v dve razpoložljivi stanovanji Zavoda za ljudske hiše, za štiri družine (devet oseb) skrbi začasno občinska podporna ustanova ECA, ki jih je namestila v zasilne prostore, druge družine pa so našle zatočišče pri sorodnikih in prijateljih. Poleg tega je občinska podporna ustanova ECA takoj razdelila občanom, ki so bili najbolj prizadeti, obleko, odeje in druge nujne potrebščine.

Veliko škodo je deroča voda v noči med torkom in sredo napravila tudi na miljskih cestah. Cesta, ki pelje iz Milj proti Sv. Barbari je za tri četrtine pokvarjena, cesta od Milj proti Orehu je v slabem stanju, prav tako je v slabem stanju cesta proti Lazaretu. V mestu samem je poplava hudo poškodovala mnogo ulic. Skupno je v Miljah in okoliških krajih popolnoma ali delno uničenih okrog 16 km cest.

Hudo so bile tudi poškodovane regulirane struge številnih potokov v občini, kakor tudi mestna kanalizacija.

Za odstranjevanje nanesenega materiala, čiščenje ulic in cest, je občina takoj določila štiri milijone lir. Prav tako so v teku dela za popravilo vodovoda, ki je bil na raznih krajih poškodovan, električno podjetje pa popravlja poškodovano električno napeljavo.

Župan je dejal, da so bili vsi pritlični prostori v centru mesta poplavljeni. Škoda je ogromna, je dejal župan Pacco, ker je voda zlasti poškodovala trgovine, pritlična stanovanja, prostore javne uprave, skladišča, obrtniške delavnice itd. Neurje in voda sta poleg tega poškodovali 300 avtomobilov, 20 čolnov se je potopilo, 30 pa je bilo poškodovanih.

Nato je župan dejal, da mesto sedaj potrebuje nujno pomoč krajevnih in osrednjih oblasti. Dejal je tudi, da so tako občinska uprava, kot drugi pristojni organi oblasti takoj po poplavi hitro posredovali in s tem tudi ublažili škodo, ki bi bila lahko še večja. Župan se je zahvalil tudi pristaniškemu poveljstvu iz Trsta, ki je poskrbelo za takojšnjo zasilno pomorsko zvezo z Miljami, pokrajinsko upravo, ki je poslala v Milje razne stroje, tehnično osebje in delavce. Prav tako so poslali stroje, tehnično osebje in delavce državni tehnični urad, ustanova SELAD in ustanova CAM. Vojska je poslala na pomoč Miljam 80 vojakov, poleg tega pa je bilo mobilizirano vse občinsko tehnično in drugo osebje. Župan se je zahvalil za pomoč tudi gasilcem, karabinjerjem in komisariatu javne varnosti, kakor tudi vsemu drugemu občinskemu osebju. Sporočil je, da je bil na županstvu ustanovljen posebni koordinacijski urad za izvedbo najnujnejših del.

Poleg tega je župan na sestanku predlagal, naj bi vladni komisar posredoval pri pristojnih oblasteh v Rimu, da bi priskočile na pomoč prizadetemu prebivalstvu z izredno denarno podporo, s čimer se je vladni komisar popolnoma strinjal in obljubil svoje posredovanje.

Vladni komisar je nato županu in prisotnim odbornikom zagotovil, da bodo poskrbeli najprej za ureditev ceste Trst-Milje, nato pa za druge poškodovane ceste v miljski občini. Dejal je, da bodo šli izdatki za vsa ta nujna dela na račun skladov, ki so bili namenjeni za druga javna dela na področju. Zato je treba pričakovati, da se bodo nekatera druga javna dela zakasnila. Za popravilo obrežja v miljskem porticu pa bo poskrbelo skrbništvo za pomorska javna dela.

Vladni komisar dr. Mazza je pred zaključkom sestanka pohvalil požrtvovalnost vojske, karabinjerjev, agentov javne varnosti in vse drugo osebje, ki je takoj priskočilo na pomoč prizadetim Miljam. Pohvalil je tudi takojšnjo intervencijo župana in celotne občinske uprave.

Na sestanku je vladni komisar dr. Mazza zagotovil, da bo dal takoj na razpolago občinski podporni ustanovi ECA 10 milijonov lir za prvo pomoč osebam, ki so bile najbolj prizadete.

Župan Pacco je včeraj poslal tržaškim parlamentarcem, senatorju Vidaliju, poslanki Bernetičevi, poslancu Bologni in poslancu Belciju pismo, v katerem jih seznanja z nesrečo, ki je v noči od 3. do 4. t.m. prizadela Milje. V tem pismu prosi župan tržaške parlamentarce, naj bi posredovali v Rimu, da bi lahko prizadeto prebivalstvo v najkrajšem času bilo deležno pomoči.

Na državni cesti v Žavljah, ki pelje proti Miljam in jugoslovanski meji, so včeraj delavci državne ustanove ANAS z bagri in buldožerji nadaljevali s čiščenjem materiala, ki ga je nanesla podivjana Glinščica. Tudi včeraj se je ves promet skozi ta del ceste pomikal samo po desni strani proti Miljam, ker je na levi strani še vedno precej materiala, ki ga je treba odstraniti.

Škoda, ki jo je poplava povzročila, je večja, kot se je zdelo neposredno po katastrofi. Predstavniki industrijskih podjetij, ki so bila najbolj prizadeta, so se sestali na Združenju industrijcev. O tem sestanku so izdali sporočilo, v katerem je rečeno, da iz prvih ugotovitev sledi, da je poplava povzročila v teh tovarnah okrog 1,5 milijarde lir škode, pri čemer pa ni upoštevana škoda, ki jo bodo ta podjetja utrpela zaradi prekinitve obratovanja. Nekatera podjetja bodo morala prekiniti obratovanje tudi za več tednov. Zlasti ne bosta mogli obratovati več časa podjetji ATLAS in Radici.

Senator Vittorio Vidali je poslal predsedniku ministrskega sveta vprašanje, v katerem ga seznanja z elementarno nesrečo, ki je prizadela Milje. Zavlje, dolinsko občino in nekatere manjše predele tržaške občine. Potem ko navaja, kaj vse je voda uničila in poškodovala, senator Vidali zahteva takojšnje posredovanje vlade, ki naj sestavi poseben načrt za koordinacijo vseh ukrepov, ki bodo sprejeti za pomoč prizadetim krajem.

OB 11. URI V LADJEDELNICI SV. MARKA

Predsednik vlade Leone na splavitvi «Agip-Trieste»

Že sinoči sta prispela v Trst minister za trg. mornarico Dominedò in predsednik ENI Boldrini

Danes ob 11. uri bodo v ladjedelnici Sv. Marka splavili 49.300-tonsko motorno cisterno «Agip-Trieste», ki je četrta v seriji ladij zgrajenih v CRDA za ENI. Na svečanosti bo prisoten predsednik vlade Leone, ki bo prispel v Trst danes dopoldne ob 8.15 z vlakom in katerega soproga Vittoria bo botrica ladje. Poleg tega bodo na svečanosti tudi prisotni: minister za državne udeležbe Bo, minister za trgovinsko mornarico Dominedò, predsednik ENI Boldrini, predsednik IRI Petrilli in predsednik Fincantieri Tupini. Dominedò in Boldrini sta prispela v Trst že sinoči ob 21.30.

Že včeraj so odstranili z ladijskega trupa del opornikov, ostale pa bodo odstranili danes zjutraj, tako da bo orjaški 10.000 ton težki ladijski trup slonel samo še na saneh, na katerih bo točno ob 11. uri zdrsel v morje. Po splavitvi bodo spregovorili predsednik IRI Petrilli, predsednik ENI Boldrini in predstavnik vlade.

Po splavitvi je predviden sprejem v hotelu Excelsior, minister za državne udeležbe Bo in predsednik IRI Petrilli pa bosta ob 12.30 sprejela delegacijo 330 delavcev, ki so bili zaposleni v obratih CRDA v Tržiču in katere so premestili v Trst. Proti tej krivični premestitvi vodijo delavci ostro stavkovno gibanje.

Z izgradnjo «AGIP-Trieste» bo doseglo ladjevje ENI 480 tisoč ton. «AGIP-Trieste» je velika motorna cisterna, ki se od ostalih podobnih ladij razlikuje po pogonskem stroju, saj je ne bo poganjala turbina, kot je to običajno za ladje velike tonaže, temveč Diesel motor. V ladjo bo vgrajen pogonski stroj, ki bo imel devet cilindrov premera 900 mm in ki bo razvijal 18.900 konjskih sil na osi, kar bo ladji omogočalo brzino 17,2 milj na uro.

VPRAŠANJE NAFTOVODA

Prihod 6 strokovnjakov petrolejskih družb

Včeraj je prispelo v Trst šest strokovnjakov petrolejskih družb, ki so zainteresirane za gradnjo naftovoda med Jadranskim morjem in Nemčijo. Včeraj so imeli prvi orientacijski sestanek na centru za gospodarski razvoj, v prihodnjih dneh pa si bodo petrolejski tehniki ogledali Tržaški zaliv, da najdejo najustreznejšo točko za pričetev velikega naftovoda.

Podpis listine šole socialne službe

V pokrajinski palači so ob navzočnosti predsednika pokrajine Deliseja podpisali ustanovno listino združenja za šolo socialne službe. Navzoči so bili tudi župan dr. Franzil, predsednik združenih bolnišnic odv. Morgera, predsednik Občinske podporne ustanove Chicco ter ravnateljica nove šole prof. Bastiani.

Na trg. zbornici razprava o mesu

Na trgovinski zbornici je bil sinoči sestanek, na katerem so razpravljali o ceni mesa. Sestanka so se udeležili predstavniki prizadetih ustanov in združenj. Na sestanku so proučili možnost določitve cenika za prodajo mesa na drobno.

Lestvice učiteljev za začasno namestitev

Šolsko skrbništvo sporoča, da so objavljene lestvice učiteljev, ki so zaprosili za začasno namestitev in poverjena mesta za pouk na osnovnih šolah v šolskem letu 1963-1964.

Interesenti si jih lahko ogledajo na šolskem skrbništvu, šolskem nadzorništvu, šolskih ravnateljstvih in županstvih.

PROSLAVA BAZOVIŠKIH JUNAKOV

OB 33. OBLETNICI NJIHOVE MUČENIŠKE ŽRTVE BO

JUTRI, 8. T. M. OB 15.30

PRI SPOMENIKU NA STRELIŠČU PRI BAZOVICI

Svečanost bo v imenu Odbora za proslavo bazoviških žrtev otvoril in vodil

VEKOSLAV ŠPANGER

govorili pa bodo:

DUŠAN HREŠČAK za Zvezo političnih preganjancev in za Zvezo tržaških partizanov;

DR. BRUNO PINCHERLE za FIAP;

LIVIO SARANZ za ANPPIA, ANPI in Društvo deportirancev v Nemčijo;

IGOR KOSMINA za napredno slovensko mladino in

INŽ. NINO CUFFARO za napredno italijansko mladino.

Pod vodstvom Ubalda Vrabca bodo nastopili združeni pevski zbori iz okolice.

VENCI IN CVETJE NA GROBU BAZOVIŠKIH ŽRTEV PRI SV. ANI

Ob 33. obletnici smrti bazoviških junakov je bila včeraj ob 17.30 na pokopališču pri Sv. Ani spominska svečanost, ko so se njihovemu spominu poklonili predstavniki partizanskih organizacij, Slovenske kulturno-gospodarske zveze ter svojci. Na grob Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča so položili venca: za Odbor za proslavo bazoviških žrtev Vekoslav Spanger in Zorko Jelinčič, za Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo pa Boris Race in Bogo Samsa. Svečanosti so se udeležili tudi predstavniki Zveze partizanov, ANPI in PIAP. Po polaganju vencev je tov. Zorko Jelinčič pozval navzoče, da počaste bazoviške junake, ki so zavestno žrtvovali življenja za svobodo zatiranega naroda, žene in mladina pa so grob okrasili s šopki cvetja.

V bazoviški cerkvi je bila včeraj ob 19. uri maša zadušnica za bazoviške žrtve, ki jo je daroval kaplan Kozina. Po cerkvenem obredu je spregovoril župnik Živec, ki je počastil spomin bazoviških žrtev. Predstavniki Skupne slovenske liste in različnih kulturnih organizacij ter med njimi Slovenske prosvete, Kluba mladih izobražencev, Kulturnega kluba, Prosvetne matice in drugih so nato položili venec na strelišče v Bazovici, Skavti pa so ob spomeniku držali častno stražo s prižganimi baklami.

Zdravniški dnevi na tržaški univerzi

V okviru Tržaških zdravniških dnevov so se včeraj na tržaški univerzi nadaljevala predavanja specialistov in primarjev.

Prvo včerajšnje predavanje je imel prof. Fornara iz Novare, ki je govoril o bolezni kolagena pri otrocih. Ob 10.30 je prof. Patrassi iz Padove predaval o obrobnih okvirih kolagenoz, sledil mu je prof. Lucherini iz Rima, ki je prisotnim udeležencem simpozija govoril o dihalnih organih pri boleznih srednje klične pole.

Popoldne so se dela simpozija nadaljevala z zelo pričakovanim predavanjem svetovno znanega nemškega specialista za kužne bolezni prof. Scheiffartha iz Erlangena, ki je v nemščini govoril o problemih odpornosti pri organskem presadu. Za njim je govoril prof. Marcolongo iz Siene o patogenetskih problemih sklepnih vnetij po prestanih kužnih boleznih. Ciklus včerajšnjih predavanj pa je zaključil prof. Introzzi, ki je govoril o infekciji po kužni bolezni v okviru nekaterih klicnih obolenj in anatomsko-klinične lokalizacije teh.

Tržaški zdravniški dnevi se bodo nadaljevali tudi danes in se bodo zaključili jutri.

GLASBENA MATICA V TRSTU

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice bo samo še danes od 9. do 12. ure v šolski pisarni v Ul. R. Manna 29/I., tel. 29-779. Reden pouk se bo začel v ponedeljek, 9. septembra 1963.

RAVNATELJSTVO

Šolske vesti

Na državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom se vrši vpisovanje za šolsko leto 1963-1964 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II, neprekinjeno do 25. septembra 1963.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Ravnateljstvo državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo zrelostni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1962-63 dne 13. septembra 1963 ob 8,30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

Na državnem trgovskem tehničnem zavodu s slovenskim učnim jezikom v Trstu se bodo začeli usposobljenostni popravni izpiti 13. septembra 1963 ob 8,30 s pismeno nalogo iz italijanščine.

Vpisovanja za šolsko leto 1963-64 se vršijo vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ul. Caravaggio 4, neprekinjeno do vključno 25. septembra 1963.

Državna nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ulica Montorsino 8), obvešča, da se vrši vpisovanje učencev in učenk do vključno dne 25. septembra t.l.

Ravnateljstvo nižje trgovske strokovne šole pri Sv. Ivanu obvešča dijake, da se vpisovanje za II. in III. razred ter za I. razred enotne srednje šole nadaljuje do 25. septembra 1963 vsak delavnik od 10. do 12. ure. Učenci, ki se vpišejo v I. razred enotne srednje šole morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Rojstni list iz anagraf. urada,
2. Potrdilo o precepljenju,
3. Potrdilo o zdravih očeh,
4. Zadnje šolsko spričevalo.

Vsa druga pojasnila se dobijo v tajništvu šole.

Vpisovanje v slovensko učiteljišče v Trstu se je začelo in bo trajalo do 25. septembra. Pojasnila daje tajništvo zavoda.

Silovit karambol na cesti pri Grljanu

Do zelo slikovitega avtomobilskega karambola je prišlo včeraj okoli 14. ure v bližini hotela Riviera v Grljanu. K sreči ni nezgoda terjala človeških žrtev, pač pa je škoda na treh avtomobilih, ki so bili zapleteni, zelo velika.

Ob omenjeni uri je 70-letni francoski državljan André Meumier iz Pariza 6 Rue Valentin zapustil s svojim avtom znamke Peugeot 9809 LI-75 parkirno mesto pred hotelom ter se hotel vključiti v promet na obalni cesti. V tistem trenutku pa je privozil od zadaj inž. Davide Poliaga, star 57 let iz Ul. Torrebianca 22, ki je upravljal avto Fiat 1300 TS 57989. Tržaški avtomobilist se je hotel izogniti trčenju ter je zaobrnil krmilo na levo, kljub temu pa je zadel z desno stranjo svojega vozila v francoski avto. Udarec je odbil Poliagov avto popolnoma na levo stran ceste, kjer je trčil v avto znamke «Bianchina» TS 43168, ki je bil pravilno parkiran na desni strani ceste. Lastnica «Bianchine» je Luigia Mevlja por. Zennaro iz Ul. Catraro 5. S tem pa nezgoda še ni bila pri kraju. Siloviti udarec je odbil «Bianchino» nazaj, zaradi česar je udarila v avto Fiat 500 D TS 59031, katerega lastnica je Giunia de Suvich iz Ul. Donota 3.

Nezgoda delavke v Pastificio Triestino

Sinoči ob 23. uri so z avtom RK prepeljali na I. kirurški oddelek 39-letno delavko Marijo Saini por. Vlahovich iz Ul. Canova 25. Ženska je imela številne udarce in rane na zatilniku, ki si jih je povzročila v Pastificio Triestino v Ul. Primario št. 1 v Žavljah, kjer je padla, ko je čistila skladišče, katero je ob zadnjem neurju poplavila voda.

Razpis za prijave v Slovenski dijaški dom

1. **Dijaki ki nameravajo vstopiti v šolskem letu 1963/64 v Slovenski dijaški dom kot redni ali zunanji gojenci morajo vložiti prošnjo za sprejem na posebnih tiskovinah, ki jih dobijo pri upravi Slovenskega dijaškega doma v Ul. Ginnastica 72 ali pri predsednici Dijaške Matice v Ulici Geppa 9/II (pri SPZ).**
2. **Prošnje za sprejem v dijaški dom se sprejemajo neprekinjeno do izpolnitve vseh razpoložljivih mest**
3. **Dijaki, ki niso v gmotnem položaju, da bi plačevali celotno vzdrževalnino, naj vložijo pri Dijaški Matici posebno prošnjo za podporo po navodilih razpisa Dijaške Matice.**
4. **Vsa ostala pojasnila in navodila prejemajo prosilci pri naslovih navedenih v 1. točki.**

Uradne ure do 20. septembra: Vsak delavnik od 11. do 13. ure, ob ponedeljkih in petkih pa še od 17. do 18. ure.

Kino

Nazionale 16,00 «I maghi del terrore» technicolor, Vincent Price, Boris Karloff.
Arcobaleno 16,00 «Rocambole» eastmancolor, Channing Pollock, Guy Delorme, Hedy Vessel.
Excelsior 16,00 «Le monachine», Katherine Spaak, Amedeo Nazzari.
Fenice 16,00 «Ginevra e il cavaliere di re Artù» technicolor, C. Wilde.
Grattacielo 16,00 «Gangster contro gangster», Kay Doubleday, Prepovedano mladini.
Supercinema 16,00 «Sexy nudo» eastmancolor, Prepovedano mladini.
Alabarda 16,30 «I tre implacabili», Jeffry Horne, Cristina Gaioni, Technicolor.
Filodrammatico 16,30 «Il fiume rosso», John Wayne, Montgomery Clift.
Aurora 16,30 «Mare caldo».
Cristallo 16,00 «La pelle che scotta».
Capitol 16,30 «L'attico», Daniela Rocca, Thomas Milian, Prepovedano mladini.
Garibaldi 16,00 «Il cambio della guardia», Gino Cervi, Fernandel.
Massimo 16,30 «Le avventure di Hayyi Baba» technicolor, John Derek.
Impero 16,30—21,45 «La nave Matta di Mister Roberts».
Moderno 16,00 «Zorro e i 3 moschettieri» technicolor, Gordon Scott, Grazia Maria Spina.
Astoria 17,00 «Gerarchi si muore» technicolor, Aldo Fabrizi.
Astra 16,30 «La voglia matta», Prepovedano mladini.
Vittorio Veneto 16,00 «La congiura dei dieci» technicolor, Stewart Granger, Silva Koscina.
Abbazia 16,00 «Vulcano, figlio di Giove» technicolor, Bella Cortez.
Marconi 16,30 «Il gioco dell'amore» metrocolor, Debbye Reynolds.
Ideale 16,30 «Magnifica ossessione» technicolor.

KINO NA PROSTEM

Marconi 20,00—22,00 «Il gioco dell'amore» metrocolor, D. Reynolds.
Paradiso 20,00 «La furia degli implacabili» technicolor, Richard Todd.

Danes: v MIRAMARU predstava «Luči in zvoki». Ob 21 in ob 22.15 v italijanščini «Maksimilijan in Karlota».

Razna obvestila

Sv. maša na Katinari. V nedeljo 8. septembra ob 10. uri bo sv. maša pri kapelici KRALJICA MIRU za proslavitev 24. obletnice njene zgraditve.

IZLET V ZAGREB

Potovalni urad «Aurora» (Ul. Cicerone 4, tel. 29-243) priredi v nedeljo, 22. septembra enodnevni izlet v Zagreb, združen z ogledom mednarodnega zagrebškega velesejma. Prijave se zaključijo ob oddaji zadnjega sedeža v avtobusu.

Kdor nima svojega potnega lista, se lahko vpiše na kolektivni potni list.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 6. septembra 1963 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo je 7 oseb.

Umrli so: 77-letna Ida Curto, 64-letni Vittorio Romano, 48-letni Riccardo Bellovec, 67-letna Maria Gratton, 79-letna Francesca Vrhovec por. Rosano, 44-letna Slaviana Crizman por. Reggente, 75-letna Amelia Dobrigna vd. Sgur.

NOČNA SLUŽBA LEKARN od 1. do 15. septembra

All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Leitenburg, Trg sv. Ivana 5; Ai Due Mori, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24.

Darovi in prispevki

Družina Glavina iz Lonjerja daruje 500 lir za Dijaško Matico.

Mali oglasi

DEKLETA za lahko delo — dobra plača — bivajoča v okolici Opčin — iščejo se. Pismene ponudbe na: Fabbrica Cartotecnica — Casella postale 2001 — Opicina.

PISMO ŽUPANU GLEDE SPOMENIKA PADLIM PARTIZANOM NA POKOPALIŠČU

Organizacije bivših partizanov zahtevajo nov in dvojezičen napis na spomeniku

Pismo zavrača županove trditve, da so napisi na partizanskih spomenikih v okolici izključno slovenski

Dvojezična napisa na spomeniku padlim partizanom v Nabrežini in na spomeniku nacističnim žrtvam v Rižarni

Organizacije bivših partizanov FIAP, ANPI in ZPTO so poslale tržaškemu županu dr. Franzilu v zvezi s postavitvijo spomenika padlim partizanom in talcem na pokopališču pri Sv. Ani, sledeče pismo:

«V zvezi z razgovorom, ki smo ga imeli z Vami dne 23. avgusta, Vam pošiljamo glede spomenika, ki ga je občinska uprava postavila na pokopališču pri Sv. Ani — polje XX na grobnico, kjer so zbrani posmrtni ostanki nacističnih žrtev iz časa osvobodilne borbe, nekaj pripomb, ki predstavljajo tudi zahteve velike večine svojcev omenjenih padlih. Se enkrat poudarjamo, da napis, ki spominja omenjene padle, ne sme biti splošnega značaja, kot je to določil občinski odbor, temveč mora jasno izražati zakaj so ti borci padli. Zato se napis ne sme glasiti «Alle vittime della guerra 1940-1945», ampak «Ai partigiani caduti», kot to določa zakonski dekret štev. 518, člen 8 od 21.8.1945, objavljen v Uradnem listu dne 11.9.1945.

Hkrati pa menimo, da je treba v počastitev etnične pripadnosti tako velikega dela omenjenih padlih borcev, postaviti zraven italijanskega tudi slovenski napis. Glede tega pojasnjujemo, da ni res kar hoče dokazati občinski odbor in da so na nekaterih spomenikih, ki so jih postavili v tržaški občini in v drugih okoliških občinah padlim partizanskim borcem, napisi dvojezični, kot boste lahko ugotovili iz priloženih slik. Zato ne držijo izgovori, ki ste jih Vi, gospod župan, glede tega navedli.

Prosimo Vas, da predložite občinskemu odboru te naše zahteve, za katere menimo, da vsebujejo priznanje stvari, za katero so omenjeni borci dali svoja življenja, kakor tudi etnični skupini, ki živi na tem ozemlju in ki je dala svoj doprinos v tej borbi.»

Kot smo že svoj čas poročali, je župan dr. Franzil na sestanku s predstavniki treh omenjenih organizacij bivših partizanov dejal, da so na vseh spomenikih padlim partizanom v spodnji in zgornji okolici Trsta napisi samo v slovenščini. Resnica pa je, kot nam dokazujeta tudi sliki (in takih slik bi lahko objavili še več!), ki ju ob tej priložnosti objavljamo, da so partizanske in antifašistične organizacije, kakor tudi svojci padlih borcev, povsod, kjer so bili poleg slovenskih tudi italijanski padli borci, dali na spomenike dvojezični napis. Samo slovenski napisi pa so le na vseh tistih spomenikih, ki spominjajo samo slovenske padle partizane in druge žrtve nacifašizma.

TRŽAŠKO ŽUPANSTVO JE SPOROČILO, DA BO ODKRITJE SPOMENIKA PADLIM PARTIZANOM IN TALCEM NA POKOPALIŠČU PRI SV. ANI, JUTRI DOPOLDNE OB 9. URI.

Volitve v podjetju Presel

Včeraj so bile v podjetju Presel prvič volitve notranje komisije. Nova delavska zbornica je prejela 33 glasov in enega zastopnika. Delavska zbornica pa 35 glasov in dva zastopnika. Za Novo delavsko zbornico je to uspeh, čeprav je dobila dva glasova manj, ker je prej prevladovalo mnenje, da ima Delavska zbornica v tem podjetju veliko večino, medtem ko so sile dejansko uravnovešene.

NOVI ŽNAMKI

Poštna uprava bo 16. t. m. dala v promet običajno serijo dveh znamk, namenjeno evropski ideji. Znamki bosta imeli nominalno vrednost 30 in 70 lir in sta umetniško delo norveškega grafika Erne Holma. Znamki bosta veljavni za frankiranje do 31. dec. 1964.

PROGLAS FIOM OB DANAŠNJI SPLAVITVI

Ministri naj jasno povedo kaj mislijo o bodočnosti Sv. Marka

Danes stavka in povorka 330 tržiških delavcev in sprejem njihovih zastopnikov na prefekturi

Ob splavitvi motocisterne «Agip-Trieste» je izdala FIOM na delavce proglas, v katerem ocenjuje ta važni dogodek. V uvodu pravi, da gre za takšen dogodek, ki je vedno razveselil delavce in tehnike pa tudi vse tržaško prebivalstvo, ki so vedno kazali veliko navezanost na ladjedelnico ter bili ponosni na njihove uspehe. Toda dandanes je to veselje skaljeno zaradi zaskrbljenosti delavcev in meščanov glede prihodnosti tržaške ladjedelske industrije. Medtem ko vlada v vseh ladjedelnicah CRDA zaradi premestitve 330 tržiških delavcev rešen sindikalni spor, ki povzroča veliko gmotno škodo, preti ladjedelnicam tudi preureditev obratov s skrčenjem, kar bi pomenilo brezposelnost za tisoče delavcev. Tržaška ladjedelniška industrija začenja preživljati resno krizo zaradi pomanjkanja dela. Še posebno povzroča skrb popolni molk glede zahtev po zagotovitvi sredstev za modernizacijo ladjedelnic in ni čudno, da se pojavljajo v zvezi s tem razne negotove vesti. Vsako skrčenje obratov bi pomenilo hud udarec ne le za zaposlene delavce, pač pa tudi za neštete male podjetij, ki delajo za ladjedelnice in živijo samo od te dejavnosti.

Da se delavci in vsi ostali prizadeti pomirijo, je treba, da vladne oblasti končno pretrgajo svoj dolgotrajni molk ter nakažejo stvarne in jasne perspektive in sprejmejo potrebne ukrepe v korist naših ladjedelnic.

Tržaški delavci zahtevajo od vladnih oblasti, naj ob današnji splavitveni ceremoniji natočijo čistega vina glede bodočnosti ladjedelnic, ter terjajo od ministra za državne udeležbe Boja in ministra za trgovinsko mornarico Dominedoja, naj jim odkrito odgovorita na naslednja vprašanja: Kdaj in kako nameravata rešiti vprašanje premeščenih tržiških delavcev? Kakšne ukrepe nameravata sprejeti, da se zagotovi kontinuiteta dela ter da se prebrodi sedanja kriza v tržaških ladjedelnicah? Koliko denarja nameravata nakazati za modernizacijo tržaških ladjedelnic, tako da bodo sposobne tekmovati na mednarodnem trgu.

***

Na združenju malih industrijcev so se začeli razgovori glede zahtev delavcev, zaposlenih pri čiščenju in pleskanju ladij. Predstavniki podjetij so dejali, da morajo te zahteve globlje proučiti, češ da niso imeli za to dovolj časa. Zato so odložili pogajanja na prihodnjo sredo.

***

Tržiški delavci, ki so bili premeščeni v Trst, bodo danes zapustili delo v ladjedelnicah ob 10. uri in pojdejo kot običajno v povorki pred ravnateljstvo CRDA. Snoči so sporočili po radiu, da bosta minister Bo in predsednik IRI Petrilli ob 12.30 na prefekturi sprejela zastopnike delavcev, vendar pa sindikati še niso bili o tem uradno obveščeni.

NA OTVORITEV DUNAJSKEGA VELESEJMA

Delegacija trgovinske zbornice odpotuje danes na Dunaj

Sestal se bo tudi stalni tržaško-avstrijski odbor za avstrijski tranzit skozi Trst

Danes bo odpotovala na Dunaj delegacija tržaške trgovinske zbornice, ki jo bo vodil predsednik dr. Caidassi, prisotna pa bosta tajnik zbornice dr. Steinbach in načelnik oddelka za zunanjo trgovino dr. Maurel. Delegacija se bo udeležila otvoritve dunajskega velesejma, ki bo v nedeljo, nato pa je predvidena vrsta razgovorov s predstavniki gospodarskih ministrstev, kjer bodo zlasti razpravljali o prometnih zvezah. Istočasno se bo sestal posebni stalni odbor, v katerem so tržaški in avstrijski gospodarski predstavniki, ki se ukvarjajo s tranzitom skozi Trst in ki bodo proučili sedanje stanje prometa.

Kasneje, 12. septembra, bo omenjena delegacija tržaške trgovinske zbornice prisotvovala otvoritvi velesejma v Brnu, kjer se bodo razgovarjali s predstavniki češkoslovaških gospodarskih krogov.

Predsednik zbornice nam je izjavil, da pričakuje, da se bo lahko 15. septembra udeležil zasedanja, ki bo v okviru zagrebškega mednarodnega velesejma in na katerem bodo razpravljali o italijansko-jugoslovanski trgovinski izmenjavi.

Avtomobilist podrl priletnejšo žensko

Včeraj ob 12,50 so z rešilnim avtom RK prepeljali v splošno bolnišnico 75-letno Amelijo Zane iz Ulice Volta 4, ki se je ponesrečila pri prometni nezgodi v bližini posloplja št. 24 v Ul. Marconi. Pri pregledu so zdravniki ugotovili, da si je ženska zlomila desno zapestje ter se pobila po levem kolenu. V bolnišnici se bo morala zdraviti okoli 20 dni.

Do nesreče je prišlo, ko je Zanejeva prečkala ulico prav v trenutku, ko je mimo privozil z avtom Fiat 600 TS 22215 38-letni Davorin Samec iz Ul. Revoltella 74, in jo podrl na tla.

Zaradi hitrega zaviranja je padla v filobusu

Anna Smeraldi por. Pescatori iz Škednja — Ul. Soncini 42/1 se je včeraj nekaj pred 18. uro peljala s filobusom št. 1 po Ul. Geppa. Na vogalu z Ul. F. Filzi je šofer nenadoma zavrl težko vozilo, da ne bi trčil v neki avto. Pri tem je Smeraldijeva izgubila ravnotežje ter padla v filobusu na tla. Z rešilnim avtom RK so jo takoj prepeljali na 1. kirurški oddelek splošne bolnišnice, kjer so ji ugotovili razne poškodbe na zatilniku ter na levi strani prsi. V bolnišnici se bo morala zdraviti teden dni.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 7. t. m. ob 19.30 uri barvni film v Cinemascope nagrajen na berlinskem festivalu

«LA STEPPA»

po romanu Antona Čehova

Igrajo:
MARINA VLADY, BOBLE VUJIŠIĆ in mali CHARLES VANEL

REKORDEN PROMET ČEZ TRŽAŠKE OBMEJNE BLOKE

Skoraj milijon prehodov meje s potnimi listi v avgustu

S propustnicami je prešlo mejo skoraj 800.000 italijanskih in jugoslovanskih prebivalcev obmejnih področij - Na prvem mestu blok pri Škofijah

V avgustu je bil osebni promet skozi tržaške obmejne prehode rekorden, saj se je promet s potnimi listi v primerjavi z lanskim letom več kot podvojil, občutno pa je tudi narastel promet s propustniami.

Po uradnih podatkih tržaškega sektorja obmejne policije je bilo letos v avgustu 965.062 prehodov meje s potnimi listi, medtem ko je bilo lani le 456.981 prehodov. Od tega odpade na italijanske državljane 279.239 prehodov (lani 124.tisov 643) in na tuje državljane 685 tisoč 823 (lani 341.338).

Vrstni red pri prehodih tujih državljanov je nekoliko drugačen, vendar se ni bistveno spremenil, saj so se občutno povečali prehodi različnih državljanov. Na prvem mestu so Nemci s 172.400 prehodi (lani 74.200), na drugem Avstrijci s 94.200 prehodi (lani 25.900), na tretjem Francozi z 78.900 prehodi (lani 45.000), na četrtem Jugoslovani s 60.600 prehodi (lani 44.900), slede Angleži (59.900, lani 34.000), Švicarji (36.200), Švedi (29.400), Holandci (24.300), Belgijci (21.000), Američani (17.800), Danci (16.700), Norvežani (13.800), Grki (12.900) in drugi.

S propustnicami je bilo v avgustu 794.217 prehodov, medtem ko je s propustnicami v istem lanskem mesecu prešlo mejo 647.831 prebivalcev italijanskega odnosno jugoslovanskega obmejnega področja. Prehodov prebivalcev italijanskega področja je bilo več, saj so 463.438-krat prekoračili mejo (lani 363.409-krat), medtem ko so prebivalci jugoslovanskega področja prešli mejo 330.779-krat (lani 284.422-krat).

Promet se je občutno zvišal na vseh obmejnih prehodih, vendar pa je ostal vrstni red neizpremenjen. Na prvem mestu je blok Škofije s 324.800 prehodi (lani 271.700), na drugem mestu Fernetiči s 251 tisoč 800 prehodi (lani 191.200), na tretjem Sv. Jernej z 61.600 prehodi (lani 66.200), na četrtem Pesek s 50.700 prehodi (lani 30.600), slede Lipica (24.900), Repentabor (24 tisoč 100), Prečnik (13.000), Cereji (9.500), Campore (9.000) in Sv. Barbara (7.400).

Zanimiv je pojav, da je obmejni prehod Sv. Jernej po številu prehodov pred Peskom, pa čeprav je Pesek mednarodni blok, ki je stalno odprt in skozi katerega se lahko gre tako s propustnico kot s potnimi listi, medtem ko je blok Sv. Jernej odprt samo za propustnice.

Obvezno cepljenje gostov iz Budimpešte

Pokrajinska ustanova za turizem v Trstu obvešča vse hotelirje, lastnike penzionov ter oddajalce sob, da je ministrstvo za zdravstvo z okrožnico, ki stopi takoj v veljavo, odredilo, da se morajo vse tiste osebe, ki prihajajo iz Budimpešte podvreči cepljenju proti kozam, kot to predvideva mednarodni sanitetni pravilnik.

Vsi hotelirji, lastniki penzionov in oddajalci sob morajo zahtevati od vseh oseb, ki prihajajo iz madžarske prestolnice, dokument o nedavnem cepljenju proti kozam, če pa tega nimajo, so dolžni to takoj javiti občinskemu zdravniku v svoji občini.

ŠE DANES NA GLAVNEM KOLODVORU

Veliko zanimanje za razstavo avtomatičnih miniaturnih vlakov

Med včerajšnjimi obiskovalci potujoče razstave je bil tudi znani operni pevec Gino Becchi, predsednik it. federacije železniških modelistov

Od včeraj si lahko obiskovalci, med katerimi je skoraj več odraslih kot otrok, ogledujejo maketo železniškega vozla v Wuppertalu v Zahodni Nemčiji v enem samem železniškem vagonu na devetem tiru glavnega kolodvora. Na 800 metrov tračnic in neštetih kretnic teče kar 40 malih vlakov vseh vrst, od najmodernejšega Trans Europ Expressa do navadnega, 6 metrov dolgega tovornega vlaka, ki prevaža na 41 miniaturnih vagonih 250 avtomobilčkov. Maketa je, kot rečeno, urejena v železniškem vagonu in so jo v šestih mesecih zgradili modelisti iz Wuppertala po naročilu Nemških državnih železnic. Na povabilo Italijanske federacije železniških modelistov, potuje sedaj vagon od 31. avgusta do 13. oktobra po Italiji in se bo ustavil v največjih mestih.

Kot že rečeno so miniaturni vlaki pravo čudo. Tehnik urejuje prihode in odhode vlakov na maketi z navadnim pritiskom gumbov na geografskem avtomatskem panelu, kot jih imajo v dotaciji na številnih postajah. Gledalec, ko opazuje kretanje vlakov, dobi vtis, da je na pravi postaji. S pomočjo 34 transformatorjev, 1000 električnih relejev in 5000 kontaktov se vlaki ustavljajo ob rdečem semaforu ter spet odpeljejo, ko se prižge zelena lučka. Vse je avtomatično in ni čudno, da je bilo potrebnih 6 mesecev dela za ureditev vseh električnih napeljav, saj so za celo maketo tehniki uporabili 18 km električnih žic raznih debelosti. Maketa ponazarja mestece Wuppertal v merilu 1:87 v vseh mogočih potankostih, v ozadju pa je preslikana cela pokrajina.

Vagon z maketo iz Wuppertala ostane v Trstu še danes, urnik za obiskovalce pa je od 9. do 12.30 in od 16. do 20. ure. V nedeljo odpotuje v Mestre, nato v Bologno in še v ostala mesta.

Vredno si je ogledati «igračko», ki pravzaprav ni igračka, saj kot smo omenili, vzbuja največje zanimanje pri odraslih, med katerimi smo včeraj opazili tudi svetovno znanega pevca Gina Bechija, ki je predsednik Italijanske federacije železniških modelistov.

Maketa železniškega vozla v Wuppertalu pa ima tudi svoj reklamni značaj. Tehnični vodja Hans Schneider razkazuje obiskovalcem tudi perfektno delovanje avtomatskega kontrolnega panela, ki se lahko uporabi na katerikoli železniški postaji.

Mladi in stari z vidnim zanimanjem ogledujejo miniaturne vlake

V tujem stanovanju padla na parketu

Erminia Crevatin vd. Serino, stara 59 let iz Milj — Zindis 11, je včeraj obiskala neko prijateljsko družino v Ul. Milano. Takoj pa ko je stopila v stanovanje, ji je spodrsnilo na gladkem parketu ter je nerodno padla. Z rešilnim avtom RK so jo prepeljali v splošno bolnišnico, kjer se bo morala zdraviti na ortopedskem oddelku mesec dni, ker si je zlomila levo zapestje.

DVE PROMETNI NEZGODI SKORAJ NA ISTEM KRAJU

Silovito trčenje avtomobilov v bližini pomorske postaje

Tramvaj z vso silo trčil v avto na tračnicah in ga porinil v drugi, nasproti vozeči avto

V neposredni bližini obale je prišlo včeraj ponoči in predvčerajšnjim do dveh prometnih nezgod, ki le k sreči nista imeli hujših posledic.

Prva se je pripetila okoli 1.30 na obali Mandracchio v bližini pomorske postaje. Ob tisti uri se je po obalni cesti peljal v smeri Velikega trga 27-letni Sergio Becciani iz Ul. Sara Davis 16, ki je upravljal avto TS 48721. V avtu je bila tudi 22-letna Bruna Sommariva iz Ul. sv. Justa 8. Nenadoma je privozil z obale večji avto TS 59791, ki ga je šofiral 27-letni trgovec Enrico Glavina iz Milj — Ul. Verdi 26. Zaradi precejšnje hitrosti obeh vozil je bilo trčenje neizbežno. Pri nezgodi sta se seveda najteže poškodovala oba potnika v manjšem vozilu. V bolnišnici so Beccianiju in Sommarivi nudili prvo pomoč. Prvi se bo moral zdraviti okoli 10 dni, druga pa dva tedna. Škoda na obeh avtih je velika ter še posebno huda na Beccianijevem vozilu.

Predvčerajšnjim pa je prišlo do hude prometne nezgode nedaleč od kraja prejšnje. 48-letni železničar Alfredo Pulitanò z Opčin — Ul. dei Fiordalisi 22, se je peljal z avtom TS 48512 po obalni cesti od Velikega trga v smeri proti pomorski postaji. Ko je prišel do križišča z Ul. Starega tržišča (Mercato vecchio) kamor je nameraval zaviti, je obstal, da bi pustil mimo vozila, ki so prihajala iz nasprotne smeri. Po nesreči pa je v tistem trenutku privozil za njim tramvaj št. 3, ki ga je upravljal 51-letni Vincenzo Segulin iz Ul. Orlandini 54, ki je z vso silo trčil v avto na tračnicah. Pulitanòjev Fiat 600 je sunek odbil naprej s tako silo, da je trčil v «Cabriolet» TS 52776. Pri trčenju se je Pulitanò pobil po lasišču. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč ter bo ozdravel v dveh tednih. Škoda na Fiatu 600 je precej velika, nekoliko manjša pa na «Cabrioletu».

Ženska pod avtomobilom zaradi neprevidnosti

Neprevidna ženska je včeraj zjutraj prečkala ulico na cestnem prehodu za pešce, ki na Goldonijevem trgu pelje od bara Venier proti središču trga, v trenutku, ko je bil prehod zaprt za pešce in odprt za vozila, ki so namenjena v predor pod Sv. Justom. Gre za 33-letno Pierino Sabadin por. Vidonis iz Kopra, ki je hotela prečkati cesto ne da bi se prej prepričala, če je prehod dovoljen za pešce. 31-letni Antonio Coslovich iz Ul. Crispi 31, ki je šofiral avto TS 34071, seveda ni pričakoval, ko je pognal vozilo naprej, da mu bo ženska nenadoma prekrižala pot. Trčil je vanjo ter jo podrl na tla. Vidonisova si je zaradi padca zlomila desno koleno ter se pobila po bradi, rokah in nogah. Takoj so ji priskočili na pomoč mestni redarji. Poklicali so rešilni avto RK, ki jo je prepeljal v splošno bolnišnico, kjer se bo morala zdraviti 40 dni.

Kino na Opčinah

predvaja danes 7. t. m. z začetkom ob 18. uri Dear Supertechnirama barvni film:

EL CID

Igrajo:

CHARLTON HESTON
SOPHIA LOREN
RAF VALLONE
GENEVIEVE PAGE
JOHN FRASER in drugi

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 7. t. m. ob 19.30 uri dramatični barvni film:

IL RE DI ROMA

(Cesarski orel)

Razkošje na avstrijskem dvoru v zgodovinskem filmu

Igrajo: JEAN MARAIS, BERNARD VALEY, MARIANNE KOCH in RENE' DARY

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

Goriško-beneški dnevnik

GORIŠKO GOSPODARSTVO V MESECU JULIJU

Napredek v industrijskem sektorju slab pridelek pšenice zaradi mraza

Stavkovna gibanja v tekstilnem obratu, v ladjedelnici in v avtobusnem prometu

Proizvodnja v industrijskem sektorju je bila v mesecu juliju na splošno zadovoljiva. Vest o tem prinaša zadnja številka mesečnika trgovinske zbornice za goriško pokrajino, ki med drugim poudarja, da je posebno razveseljiva dosega sporazuma v tekstilnih tovarnah, kjer so delavke stavkale več tednov za svoje pravice. Na ugoden proizvodni ritem je vplivala redna preskrba s surovinsko bazo in električno energijo.

Če naj se lotimo posameznih obratov, tedaj naj gre prva beseda tržiški ladjedelnici. V tej tovarni je bila julija v teku stavkovna akcija, ki pa ni vplivala na proizvodnjo. Normalno je potekala tudi v sosednih obratih manjšega obsega, kjer izdelujejo plastične mase in pa manjše plovne objekte.

Optimistične ocene veljajo tudi za metalmehanične tovarne, ki jih je kar precej na Goriškem. Zadovoljiva je proizvodnja statev, ki jih izdelujejo v livarni SA FOG, metalne ambalaže, industrijskih in trgovskih hladilnikov.

O tekstilni tovarni smo pisali poprej. Sporni stranki, ki sta bili na zelo oddaljenih stališčih, sta se sporazumeli zaradi posredovanja visokih predstavnikov oblasti. V kemičnih tovarnah ni bilo nobenih sprememb v primerjavi s prejšnjimi meseci; isto velja tudi za lesno in prehrambeno industrijo. Zelo je razvila svojo dejavnost gradbena industrija. Omogočilo jo je predvsem lepo vreme, ki je bilo značilno za ta mesec. Vzporedno z gradbeno dejavnostjo je bilo opaziti izredno živahnost tudi na ostalih sorodnih področjih kot so opekarne, gramozne jame, apnenice itd. Prevozništvo je zabeležilo kratkotrajno pavzo zaradi stavke šoferjev avtobusov v potniškem prometu, v tovornem prometu pa ni bilo zastoja. Tudi pristanišče Portorosega je uspešno opravilo svoj del v tovornem prometu.

Kar zadeva kmetijstvo naj omenimo uresničitev napovedi strokovnjakov, da bo letošnji pridelek žita precej manjši kot običajno. Mlačev se je v tem mesecu skoraj v celoti zaključila. Zelo lepo so obetale ostale kulture, kot na primer koruza, sladkorna pesa, krompir, kakor tudi deteljišča in vrtni nasadi zelenjave. Zdravstveno stanje živinoreje je bilo zadovoljivo, zagotovljena pa je bila tudi prehrana domačih živali, še prav posebno goveje živine, kateri je primanjkovala krma v pretekli zimi.

Izlet Mladinske iniciative na Tolminsko

Mladinska iniciativa priredi v nedeljo 22. septembra avtobusni izlet na Tolminsko. Vpisujejo naslednji poverjeniki: Slovenska prosvetna zveza v Gorici, Ul. Ascoli 1, Ivan Klanjšček v Steverjanu, Aleš Hoban v Standrežu, Sošol v Pevmi, Miro Kuzmin v Sovodnjah, dr. Karel Primožič na Oslavju, Janko Gergolet v Doberdobu, Filibert Benedetič v Tržiču, Poldo Devetak na Vrhu in Vid Primožič v Gabrijah.

Cesto na Vrh popravljajo

Občinska cesta na Vrh je eno izmed večnih vprašanj, s katerimi se ukvarja sovodenjska občinska uprava. Na dnevnem redu je tako pogostoma zaradi njene neprimerne gradnje. Speljana je v klanec, da ob vsakem večjem nalivu deževnica odnaša pesek z nje. Navzlic pogostim popravilom je precej luknjasta, kar povzroča nezadovoljstvo prebivalcev.

Pred nekaj dnevi je občinska uprava spet poslala na cesto dva delavca, da bi zasula jame. Delo dobro opravljata, tako da bo cesta za nekaj časa nared. Med prvim večjim nalivom pa bo spet pokazala skale in debel grušč.

Zaradi tega bi bila edina trajnejša rešitev samo njeno asfaltiranje, kar bi predstavljalo precejšen strošek, ki ga občinska uprava ne bi zmogla. Zato bi morala priskočiti na pomoč kakšna druga ustanova ali država. Vaščani se sprašujejo, zakaj imajo v sosedni Martinščini asfaltirane po dober meter široke poti med posameznimi hišami, na Vrhu pa ne poskrbijo niti za najosnovnejše.

Udeležencem izleta v Cerkno z ANPI iz Doberdoba

Sekcija ANPI iz Doberdoba obvešča vse tiste, ki so se prijavili za izlet v Cerkno, ki bo v nedeljo 8. t.m., da bo odhajal avtobus v nedeljo 8. t.m. točno ob 6. uri izpred prosvetnega doma v Doberdobu, ob 6.20 izpred gostilne Pahor v Jamljah ter ob 6.30 iz Dola pri Andrejcu Karlu. Priporočamo točnost!

Resolucija PSDI o deželnih volitvah

Pretekli četrtek je bil na sedežu PSDI v Zagraju sestanek pokrajinskega odbora te stranke. Na dnevnem redu je bilo imenovanje članov deželnega odbora stranke in pa obravnava organizacijskih problemov.

Ob tej priliki so odborniki sprejeli tudi posebno resolucijo, v kateri ugotavljajo, da parlament lahko odobri zakon za deželne volitve najkasneje v prvi polovici oktobra, ter da vsako nadaljnje zavlačevanje izvedbe deželne avtonomije predstavlja neupoštevanje volje parlamenta in prizadetega prebivalstva. V resoluciji se ugotavlja nadalje, da predstavlja vsako zavlačevanje pri izvedbi avtonomije izgubo velikih vsot, ki so namenjene za finansiranje del in pobud v deželnem okviru.

Zato se predlaga, naj bi razpisali volitve za prvi deželni svet že v začetku meseca decembra.

Prejšnji teden je bila tričlanska delegacija komunistk iz Nove Gorice gost ženske komisije federalnega komiteja KPI v Gorici. Po razgovorih v Gorici so prisostvovale prazniku lista «Unità» v Krminu. Obiskale so Tržič in Doberdob. Na sliki so članice delegacije v družbi predstavnice KPI goriške pokrajine

ZA PRESKRBO S PITNO VODO

V Starancanu bodo zgradili 30 m visok viseči rezervoar

Vodne gradnje tudi v Ronkah in Selcah

Medobčinski vodovodni konzorcij za Ronke in Starancan namerava v kratkem razpisati dražbo za oddajo del pri gradnji visečega vodnega rezervoarja, ki ga nameravajo postaviti v Starancanu za potrebe tamkajšnje občine in njenih prebivalcev. Ko bodo dobili potrebno dovoljenje, nameravajo izvesti dražbo na ta način, da bo vsak konkurent predložil načrt in račun stroškov za njegovo izvedbo. Tako se bo ocenjevalna komisija lahko odločila za načrt, ki bo predlagal najboljšo tehnično izvedbo tega dela.

Vsekakor pa mora načrt predvidevati gradnjo stolpa do višine 30 metrov; stolp mora imeti železobetonske nosilne stebre ter spodaj vse potrebne naprave za dvig vode. Rezervoar mora imeti prostornino za 180 kub. metrov vode. Računajo, da bodo stroški za izvedbo tega dela znašali okrog 10 milijonov lir.

Prav tako so razpisali natečaj za izvrtanje treh vodnjakov, iz katerih bodo črpali vodo za vodovod. To delo nameravajo izvesti v Ul. Delle Nonne. To delo je prevzelo podjetje Bardin iz Beltuna za okrog 4.7 milijona lir. Se prej so s poskusnimi vrtanji, ki jih je izvedlo podjetje Lazzarini iz Trevise, preizkusili kakovost vode, da bi ugotovili njene sestavine, saj je predvideno, da bodo z njo napajali ves vodovodni sistem za obe občini.

Dokončati bodo morali tudi gradnjo rezervoarjev nad Vermeljanom in v Selcah. Tudi v tem zadnjem kraju bodo morali navrtati nekaj vodnjakov za rezervo.

Lastnik je dobil izgubljeno uro

Včeraj se je zglasil na uradu mestnih stražnikov v Gorici Rodolfo Marson iz Gorice, Ul. Rastello 19, ki je dokazal, da je lastnik zlate ure, katero je prejšnji dan našel Renato Toros v Ul. Canova. Tako je tudi pošteni najditelj prišel do primerne nagrade.

Hotelska ležišča na gornjem Primorskem

Po poročilu Goriške turistične zveze iz Nove Gorice imajo po hotelih in zasebnih hišah na gornjem Primorskem naslednjo razpoložljivost sob za turiste:

V Ajdovščini, hotel Planika 20 postelj; Bovec, hotel Kanin 50, Golobar 45 in Alp-hotel 65 postelj; Trenta, hotel Planinski orel 60; hotel «Soča» v Soči 20; hotel Mangrt» v Logu pod Mangrtom 8 postelj; hotel «Soča» v Kanalu 15 postelj in še 6 pri zasebnikih; hotel «Zvezda» v Kobaridu 5 in še 10 pri zasebnikih; hotel «Poldanovec» na Lokvah ima 84 postelj, v Novi Gorici je prostih 74 postelj od tega v Park hotelu 25, v Sabotinu 25, na Kekcu 16 in na Skalnici 8. V Park hotelu bodo imeli dne 7., 8. in 14. t.m. vse sobe zasedene in prav tako v Sabotinu dne 7., 11. in 12. t.m. V hotelu «Krn» v Tolminu je prostih 20 postelj in 9 pri zasebnikih, v hotelu «Vipava» v Vipavi pa 17 ležišč.

Strupene gobe je jedla

V bolnišnico v Čedadu so pripeljali včeraj 65-letno Marijo Sturm iz Platišča v Beneški Sloveniji, ki se je zastrupila s strupenimi gobami, katere je jedla misleč, da so užitne. V bolnišnici so ji sprali želodec in jo pridržali na zdravljenju.

KONTROLA MLEKA V GORICI

Pri reorganizaciji prodaje mleka je treba upoštevati koristi potrošnikov in proizvajalcev

Centralna mlekarna ali konzorcij za razdeljevanje mleka? - V Rimu pijejo tudi tolminsko mleko

Zdravstveni nadzorniki, ki jim je poverjena naloga, da pregledujejo živila v prodaji in njihovo pristnost, so v tem tednu posvetili pozornost prodaji mleka, odnosno prodajalcem, ki mleko prevzemajo pri živinorejcih ter ga potem odvažajo v mesto in tam prodajajo potrošnikom. Tako so v četrtek zjutraj od 6. do 8. ure trije taki nadzorniki, od katerih sta bila dva od pokrajinske uprave in eden od goriške občine, pregledali na ločniškem mostu tovor 13 takih prodajalcev mleka, ki ga zbirajo večinoma po furlanskih vaseh. Kontrolorji so se zanimali predvsem, če je posoda dovolj čista in dobro zaprta, potem pa so pri vsakem prodajalcu odvzeli tudi vzorec mleka, ki ga bodo preizkušali v pokrajinskem higienskem laboratoriju v Gorici, če je pristno in ali nima morda primešane vode ali drugih primesi.

Že dalj časa se tudi v Gorici govori in razpravlja o boljši organizaciji prodaje mleka, predvsem glede na kontrolo njegove pristnosti. Nekateri predlagajo ustanovitev centralne mlekarne, ki bi lahko bila pod upravo občine ali kakšne druge ustanove, drugi, kot npr. Zveza veleposestnikov, pa predlagajo naj bi ustanovili poseben konzorcij za prodajo mleka, v katerem naj bi bili vključeni proizvajalci, trgovci in razdeljevalci. Tako eden kot drugi način bi omogočil boljšo kontrolo mleka in dal večje jamstvo potrošnikom za njegovo pristnost.

Vendar pa so kontrolorji pri pregledu v zadnjih dneh ugotovili, da prodajalci, ki vozijo mleko v mesto, še kar dobro skrbijo za snago in so s tega vidika imeli kaj malo oporekati. Tudi pokrajinski zdravnik dr. Montagna je povedal, da je bilo do sedaj letos samo 11 prijav zaradi mešanja vode z mlekom ter dve zaradi posnemanja mleka.

Vsekakor imamo v Gorici to veliko prednost, da lahko pijemo sveže mleko, saj je bilo v večini primerov mleko, ki ga prodajajo v jutranjih urah, molženo šele prejšnji večer. Če upoštevamo še dejstvo, da je tudi živina zelo zdrava, zlasti po nedavni kampanji proti jetiki in brucelozi, ki je na nekaterih področjih še v teku, potem moramo ugotoviti, da smo glede tega na boljšem kot v večini večjih mest v državi, kjer ponekod tudi ne zadostuje proizvodnja okrog mesta in morajo mleko uvažati iz drugih krajev.

Naj navedemo za primer Rim, kjer pijejo med drugim tudi mleko iz Tolmina, ki ga neki uvoznik iz Vidma uvaža in pošilja v večno mesto. Tako mleko je sicer pasterizirano in kontrolirano, vendar pa mine nekaj dni preden pride od proizvajalca do potrošnika.

Če bo torej prišlo tudi pri nas do kakšnih sprememb na tem področju, potem je treba vso zadevo urediti tako, da pri tem ne bodo oškodovani niti proizvajalci niti ne potrošniki, ki so pri tem vprašanju najbolj prizadeti.

Dve ženski sta padli z dreves

Sinoči okrog 19. ure so poklicali avto Zelenega križa v Sčednо št. 6, kjer je bilo treba odpeljati v goriško bolnišnico 79-letno Stefanijo Vidrih, ki je malo prej, ko je delala na polju blizu svojega doma, padla z drevesa ter si zlomila nogo. V bolnišnici so ji ugotovili zlom piščali in zunanje kosti na levi nogi ter so jo pridržali za 35 dni na zdravljenju.

Malo prej pa so pripeljali v bolnišnico tudi 45-letno Elviro Pastrello iz Gorice, Ul. Brigata Treviso 37, ki je prav tako padla z drevesa na domačem dvorišču. Zdravniki so ji ugotovili precej globoko rano na lasišču, udarec v križu in pretres možganov. Pridržali so jo s prognozo okrevanja v 15 dneh.

Aretacija zaradi pijanosti

V četrtek ob 8.15 zjutraj je policija aretirala 48-letno postrežnico Elviro Bonaita, iz Gorice, Ul. Ascoli 25, ker so jo zasačili pijano v baru «Ai Giardini» v Ul. Petrarca, kjer je nadlegovala goste.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

IZ NOVE GORICE

V Plavah in Doblarjih čistijo naprave elektrarn

Zanimivi podatki o zaposlitvi - Živahna gradbena dejavnost v Tolminu

Po podatkih zavoda za zaposlitev v Novi Gorici je sedaj v tej občini zaposlenih 14.500 delavcev in delavk. Poročilo navaja, da so leta 1961 v tej občini na novo zaposlili 1945 oseb, lani pa 2070 oseb. Letos so na novo zaposlili v prvih šestih mesecih 1927 oseb, od tega okrog 770 žensk.

Po šolskih seznamih sodeč bo v prihodnjih sedmih letih končalo obvezno šolanje na osemletki približno po 1000 učencev letno. Od tega bo več kot polovica dečkov, dočim so v preteklih letih prevladovale deklice.

Zavod si prizadeva, da bi s podrobnim proučevanjem in v sodelovanju z drugimi pristojnimi organi izdelal sedemletni načrt o potrebah strokovnih kadrov in možnosti zaposlitve.

V šolskih elektrarnah pri Plavah so začeli pred dnevi čistiti sedem km dolg rov, po katerem teče voda od zbirnega jezera pri Ajbi do strojnice v tej elektrarni. Tako čiščenje opravljajo sedaj prvič. Z delom računajo končati do srede tega meseca in bodo pri tem potrošili okrog 20 milijonov din.

Tudi za popravila pri zbirnem bazenu v Doblarjih so potrošili 20 milijonov din in preprečili zemeljske usade, ki so grozili, da se bodo spustili v bazen.

V Tolminu je še vedno precej živahna gradbena dejavnost. Gradbeno podjetje iz Nove Gorice gradi 18 stanovanjski blok na odkup in podjetje Posočje pa 9-stanovanjski blok pravtako za odkup. V obeh stavbah so razne organizacije in ustanove že odkupile stanovanja za potrebe svojih uslužbencev. Poleg tega gradijo poslopje za jestvinsko trgovino, kmalu pa bodo dokončali z gradnjo zdravstvenega doma, za katerega so dali sredstva občani in občinska uprava. Ko bodo vse te gradnje dovršene, bo Tolmin zopet pridobil kot važno turistično središče v Soški dolini.

Vespist je trčil v avto

Včeraj zjutraj okrog 9.30 se je peljal 37-letni Mariangelo Pacifico, bivajoč v Gorici, Ul. Trieste 20 s svojim Fiat 600 po Ul. Sauro proti županstvu. Ko je privozil na križišče z Ul. Cascino je dal znak, da bo okrenil v to ulico, vendar se je ustavil sredi ceste, ker so šla mimo druga vozila. V tem je za njim privozil na vespi 22-letni Giorgio Silvestri iz Gorice, Ul. Giustiniani 68, ki je od zadaj trčil v avto. Pri tem ni bil nihče ranjen in tudi škoda na vozilih je le neznatna.

Zapisnik o trčenju so sestavili mestni stražniki.

Lepo urejene grede z mladimi sadikami zimske solate, ki so jo goriški vrtnarji posadili pred nekaj dnevi, napovedujejo prihod jeseni

Kino

VERDI. 17.00: «Pugno proibito», E. Presley in G. Joung, ameriški barvni film, zadnja ob 22. uri.

CORSO. 17.00: «Rodaggio matrimoniale», A. Franciosa, J. Fonda in J. Hutton. Črnobeli ameriški film.

VITTORIA. 17.00: «I leoni di Castiglia», C. Romero in F. Avalon. Italijanski cinemascope v barvah.

CENTRALE. 17.30: «Io, Semiramide», Y. Forneaux in J. Ericson. Cinemascope v barvah — mednarodna koprodukcija.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna S. Giusto, Korzo Italia 242, tel. 31-51.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 24,2 stopinje ob 12.30 in najnižjo 16 stopinj ob 5. uri. Povprečne vlage je bilo 70 odstotkov. Dežja je padlo ponoči in preko dneva 64.6 mm.

šport šport šport šport šport

TRŽAŠKA ATLETSKA REPREZENTANCA

60 m zapreke	Lepre (Ginn.), Geromet (Fiamma)
80 m	Tonini (Ginn.), Gandusio (Ginn.)
600 m	Sancin (Bor), Tiengo (Fiamma), rezerva Peres (CSI)
palica	Tull (CSI), Fonda (Ginn.), rezerva Giglio (Ginn.)
višina	Hreščak (Bor), Fabjan (Bor)
disk	Fučka (Bor), Pinarello (Fiamma)
kopje	Dolenc (Bor), Fornasaris (Fiamma), rezerva Bedrina (CSI)
hoja 4 km	Mattagliano (Ginn.), Miloch (S. Giacomo)

ATLETI BORA NA STADIONU

Atleti Bora se bodo jutri udeležili tekmovanja za mladince in člane, ki bo na stadionu pri Sv. Soboti. Urnik tekmovanja:

8.30 — zbor sodnikov in tekmovalcev
9.00 — 400 m zapreke
disk — SEDMAK Emil, CESAR Vojko, HRVAT Nevo
daljina
9.30 — 200 m — ŠVAB Dušan
10.00 — 800 m
kopje — TRETJAK Ivan
višina — CESAR Vojko, SKRINJAR Rudi
10.30 — 5000 m
11.00 — štafeta 4x400 m

ZARADI DEŽJA

Na danes odložen boksarski dvoboj Mazzinghi - Dupas

MILAN, 6. — Zaradi dežja so boksarski dvoboj za svetovni naslov srednje junior kategorije Mazzinghi - Dupas odložili na jutri zvečer.

ATLETIKA

SIENA, 6. — Petega in šestega oktobra bo v Sieni «IV. atletski miting prijateljstva».

ŠZ BOR

ODBOJKARSKI ODSEK

Odbojkarji Bora bodo nocoj odigrali prijateljsko tekmo s Kanalom. Srečanje bo od 20. uri v Novi Gorici.

Odbojkarski odsek vabi člane prvega moštva Bora, da se zberejo danes ob 14.15 na tržaški železniški postaji.

PO 17. KOLU PRVENSTVA V HOKEJU NA KOTALKAH

Monza in Triestina še vedno za naslov

Tudi na dnu stanje nejasno

Prejšnje kolo hokejskega prvenstva ni doprineslo nobega elementa, ki bi omogočil bolj jasno in tehtnejšo razčlenitev stanja in možnosti ekip, ki so na prvih mestih lestvice ali pa tistih, ki se bore za obstoj v prvi ligi.

Danes lahko po petnajstem kolu ugotovimo le, da sta Marzotto in Novara dokončno odrezana od boja za končno zmago, Modeni pa, če seveda upoštevamo teoretične možnosti nadoknadenja dveh zamujenih točk, kar bo težko izvedljivo, ostane torej le trohica upanja. Vse kaže, da bo končni uspeh in z njim lovoriko žela ena izmed ekip iz Trsta ali Monze, ki sta v tem kolu z lahkoto odpravili svoja nasprotnika.

Kar se tiče boja za prvo mesto imata obe še praktično enako težki nalogi. Triestina mora še gostovati v Rimu in Valdagnu, medtem ko bo na domačih tleh gostila Novaro. Monza bo potovala ravno tako v Rim in nato še v Lodi, doma pa se bo pomerila s Follonico. Na papirju je torej morda nekoliko lažja naloga Monze, ker mora Triestina igrati še z Novaro, ki je vedno dokaj oster nasprotnik za vsako še tako močno ekipo.

Letošnji potek hokejskega prvenstva pa je dokazal z eno samo izjemo, tekmo Triestine v Modeni, da so močna moštva na svojih tleh nepremagljiva in vsa igrišča so do danes nezavzetna. Prav to je edina značilnost tega prvenstva.

Po vsej verjetnosti, če manjše ekipe ne bodo zmožne kakega podviga in premagale eno izmed vodečih petork, bomo po osemnajstem kolu imeli na vrhu lestvice še vedno dve ekipi z enakim številom točk in po vsej verjetnosti bo treba počakati na nadoknadne tekme, da bo zadeva o prvem mestu in o letošnjem prvaku rešena.

Ravno tako negotovo je stanje na dnu lestvice kjer preti Laziju, kljub dvema točkoma prednosti, precejšnja nevarnost. Koledar nalaga namreč rimski ekipi zelo težka bremena. Rimljani bodo za gotovo ostali v družbi najboljših le če bodo uspešno zaključili tekmo v Bassanu s svojimi direktnimi tekmeci. V ostali dveh tekmah pa je njihov poraz skoro gotov in tudi delni uspeh proti Monzi ali Triestini bi pomenil veliko presenečenje.

Lodi in Ferroviario tekmujeta za boljše mesto na sredini lestvice. Tudi ti dve ekipi bosta medseboj obračunala in šele po tej tekmi bo ta odsek lestvice dobil svojo dokončno razvrstitev.

Izidi zadnjega kola.

Triestina-Follonica	8-0
Monza-Bassano	11-2
Modena-Ferroviario	5-2
Lazio-Lodi	3-3
Novara-Marzotto	3-2

I. P.

Prvenstvo Evrope v košarki

Jugoslavija in Italija v A skupini

BEYRUT, 6. — Italija in Jugoslavija bosta nastopili v isti skupini košarkarskega prvenstva Evrope, ki bo od 4. do 11. oktobra letos v Wroclavu na Poljskem. V A skupini bodo poleg Italije in Jugoslavije še Bolgarija, Madžarska, Belgija, Turčija, Izrael in Nizozemska, B skupino pa sestavljajo SZ, Francija, ČSSR, Romunija, Vzhodna Nemčija, Poljska, Finska in Španija. Italija bo nastopila po naslednjem sporedu: 4. oktobra z Madžarsko, 5. z Nizozemsko, 6. z Jugoslavijo, 7. z Belgijo, 8. z Bolgarijo, 10. z Izraelom in 11 s Turčijo.

UNIVERZITETNE IGRE

Za Della Prio zlata kolajna v metu diska

PORTO ALEGRE, 6. — Italijan Della Pira je osvojil na atletskih tekmah univerzitetnih iger zlato kolajno v metu diska. V ostalih disciplinah je Kubanec Figuerola zmagl z 10"4 v teku na 100 m, Italijan Berruti pa je bil tretji za Rusom Ozolinom. V teku na 110 m ovire je bil najboljši Mihajlov (SZ) pred Italijanom Mazzo.

V izločilnih skupinah teka na 200 m je najboljši čas dosegel Rus Ozolin 21"7. Berruti je zmagal v svoji skupini z 22".

Tenis za pokal švedskega kralja

V prvem kolu Z. Nemčija - Italija

PARIZ, 6. — Prvo kolo teniškega turnirja za pokal švedskega kralja, ki se bo začelo s 1. decembrom, bo potekalo po naslednjem vrstnem redu: Poljska-V. Britanija, Belgija-Švedska, Norveška - Francija, Z. Nemčija - Italija. Jugoslavijo, Holandsko, Finsko in Dansko so po žrebu prepustili k četrtfinalu, ki bo potekalo kakor sledi: Jugoslavija - Holandska, Belgija ali Švedska proti Poljski ali V. Britaniji, Norveška ali Francija proti Nemčiji ali Italiji, Finska - Danska.

* * *

KIJEV, 6. — Sovjetska atletinja Marija Itkina je s 53"2 izboljšala lastni svetovni rekord v teku na 400 m.

Totocalcio

Alessandria-Vicenza	2
Cagliari-Lazio	2 X
Catanzaro-Messina	X 1 2
Foggia-Catania	2
Lecco-Torino	2
Napoli-Bari	1 X
Padova-Modena	X 2 1
Palermo-Fiorentina	2
Potenza-Roma	2
Prato-Sampdoria	2
Triestina-Spal	2 X
Udinese-Bologna	2
Verona-Mantova	X 2

TOTIP

1. — prvi	2	X X
— drugi	1	2 2
2. — prvi	2	1
— drugi	X	X
3. — prvi	1	1
— drugi	2	1
4. — prvi	2	X
— drugi	1	2
5. — prvi	2	
— drugi	1	
6. — prvi	1	
— drugi	X	

JUTRI V GORICI TROBOJ TRST-GORICA-VIDEM

Pet Borovih atletov v tržaški reprezentanci

Zaradi poškodbe v dvomu nastop kopjaša Dolenca

Končno je le pred nami tako pričakovani 8. september, važen datum za mlade domače atlete in za športno združenje Bor, ki počasi prodira v obširno športno življenje. Po vrsti izbirnih tekmovanj so tržaški atletski funkcionarji s pomočjo trenerjev vseh klubov izbrali reprezentanco za težki dvoboj treh pokrajin Furlanije-Julijske krajine. Od skupno 16 tržaških atletov, ki bodo nastopili v 8 panogah je letos kar 5 borovcev, medtem, ko je bil lani le eden. To je vsekakor zavidljiv uspeh, ki dokazuje, da tržaška atletika v kategoriji najmlajših v veliki meri sloni na moči slovenskih športnikov.

V posameznih panogah bo šlo v Gorici približno takole.

Skok s palico je celo leto preživljal hudo krizo, posebno, ker smo bili navajeni lanskih uspehov Savina. Prav v zadnjih dveh tednih je zanimanje za to panogo naraslo in povišali so se tudi rezultati. V Trstu se je kot gobe po dežju pokazala trojica čez 270, v Vidmu pa sta to znamko dosega dva skakalca. Za prvo mesto ima največ možnosti Tržačan Fonda, ki bo po mnenju strokovnjakov kmalu dosegal višine okoli 3,30 m. Izredno hiter napredek dokazuje, da bi z načrtnejšim treningom vsak klub imel lahko celo vrsto dobrih skakalcev.

Met diska za Trst ni problem. Fučka bo z stoodstotno gotovostjo pobral prvo mesto, drugo in tretje pa bo verjetno pripadlo reprezentantom Vidma Cantoniju (38,76) in Cogoiu (35,20). Tudi v hitri hoji je zmaga, celo dvojna, za Trst gotova. Mattagliano in presenečenje zadnjega tekmovanja Miloch, bosta v borbi le z časom in sodeč po letošnjih doseženih rezultatih bi morali vsi ostali zaostati za skoraj cel krog.

Do skrajnosti negotova bo zmaga v teku na 60 m z zaprekami. Tržačan Lepre in Videmčan Da Ros imata letos isti čas 9"1. Atleta sta se v letošnji sezoni le enkrat srečala, zmagal je Lepre, trenutno pa je Da Ros bolj v formi; ima nedvomno vsaj malo prednosti. Za tretje mesto bi se moral potegovati Tržačan Geromet. V teku na 600 m bodo zmago slavili Goričani. V Gorici in Tržiču imajo kar tri odlične elemente in težave so le v izbiri. Deželni rekord je letos postavil Mihčič z 1'27"5, prejšnjo nedeljo pa je zmagal Merni z 1'28". Zaradi trenutnega nerazpoloženja verjetno ne bo nastopil Bacci (letos 1'27"7). Na tretje in četrto mesto bi se morala uvrstiti Sancin in Tiengo. Za slovenskega atleta vemo, da je v dobri formi in skušal bo ogrožati drugo mesto enemu prej omenjenih tekačev. Sancin je letos dosegel 1'30"3, Tiengo pa 1'31".

Skok v višino je že rezerviran za 15-letnega Musulina iz Gorice, ki je prav zadnjo nedeljo poletel čez 1,80 m visoko letvico. Za odličnim Goričanom sta dvojici Trsta in Vidma. Vsi atleti sedaj skačejo 165 cm, v začetku sezone pa je borovec Fabjan dvakrat dosegel 170 in enkrat celo premagal Musulina. 170 cm pričakujemo tudi od Hreščaka, ker trdno zaletišče na goriškem stadionu povsem odgovarja njegovemu slogu skakanja.

Lep dvoboj se obeta tudi v metu kopja. Igor Dolenc pa se je težje ranil na desni roki in ni še povsem gotovo če bo v Gorici metal. Tudi če bo Igor na zaletišču, je možno, da ne bo mogel vzdržati največjega napora in rezultat utegne biti seveda slabši. V Vidmu imajo Biacominija, ki je dosegel največ 49,10 m, je pa tudi kandidat za met diska, in Sandrinija z rezultatom 46,26. Zadnja točka je še tek na 80 m. O zmagi Toninija ni dvoma, vsak plasma pa je mogoč od 2. do 6. mesta.

Če napravimo nekaj računov z rezultati iz letošnje sezone vidimo, da bo zmagal Trst s 67 točkami pred Vidmom — 60 in Gorico — 41. Zmage na papirju pa niso vredne vsega zaupanja in zato raje počakajmo na jutrišnji goriški dvoboj. Reprezentanci Trsta in posebej petim atletom Bora želimo največ uspeha!

BRUNO KRIŽMAN

Borov atlet Sancin v družbi Baccija in Mihčiča

ZA «NAGRADO PRIMORSKE 1963»

Že 110 tekmovalcev za portoroško dirko

Danes začetek ob 16. uri, jutri pa ob 10.

Za avtomotodirke za nagrado Primorske na progi Lucija — Portorož — Valeta — Lucija se je danes Prijavilo 110 tekmovalcev, med njimi nekateri svetovnoznani dirkači, kot trikratni svetovni prvak zahodni Nemec Maks Deubel v kategoriji prikolic, pa čeprav je istega dne kot v Portorožu v Budimpešti velika avtomotodirka za nagrado tega mesta. To pomeni, da se je portoroška dirka v svetu uveljavila. Spričo velikega števila prijavljenih kvalitetnih dirkačev lahko upravičeno pričakujemo, da bo letos padel rekord proge, ki ga brani Rodezijec David Rilly (104 km in 125 metrov na uro). Vsi prijavljeni dirkači so imeli včeraj na dirkalni progi obvezen trening, na katerem morajo prevoziti pet krogov in ob tem doseči predpisane meje v hitrosti, sicer ne bodo smeli nastopiti na dirki.

Dirke se bodo pričele danes ob 16. in se nadaljevale v nedeljo ob 10. do približno 15. ure. Danes bodo zaprli progo za promet ob 15,30.

Dirko bo otvoril predsednik piranske občinske skupščine Ivo Majnik, po otvoritvi pa se bodo zvrstili tekmovalci naslednjih kategorij 125, 350 in prikolice. V kategoriji 125 je zmagal lani Italijan Visenci na Ducatiju, v 350 Nemec Klaus na Nortonu, v prikolicah pa je bil najboljši Nemec Butscher, ki pa bo letos zaradi ostre konkurence dveh najboljših dirkačev na svetu Nemca Deubla in Švicarja Kamatijasa težko ponovil svoj uspeh.

V nedeljo bodo v prvi vožnji ob desetih najprej nastopili motorji kategorije 50 cm. Lani je bil prvi Italijan Parlotti na Tomosu Special, nato bodo startali motorji kategorije 250, (lanski zmagovalec Italijan Provini na Motoriniju), za njimi bodo vozili dirkači kategorije 500 kubičnih motorjev, kjer je zmagal lani Nemec Rectenwald. V zadnji najzanimivejši disciplini pa se bodo pomerili med seboj vozniki dirkalnih avtomobilov «formule junior». Lanski zmagovalec Švicar Moser na Ford Lotosu verjetno ne bo ubranil naslova, kajti v tej kategoriji bo letos startalo 15 dirkačev, med njimi eden najboljših vozačev na svetu Anglež Arundel in pa zmagovalec Opatije Nemec Kurt Arensen.

Na včerajšnjih treningih vrsta novih rekordov proge

PORTOROŽ, 6. — Danes popoldne so bili na portoroški progi treningi za jutrišnjo dirko, na katerih so postavili vrsto odličnih rezultatov, kar pomeni, da popolnoma prenovljena proga omogoča sigurno vožnjo in razvijanje največje hitrosti. Prvikrat je bil dosežen rekord v kategoriji motorjev do 500 kubičnih cm. Postavil ga je Novozelandec Mal Loy s povprečno hitrostjo v enem krogu 104,47 km na uro. Enak čas je postavil v kategoriji do 250 kubičnih cm Italijan Milani. Absolutni rekord proge pa je avstrijski prvak Kurt Barry s povprečno hitrostjo 111 km na uro izboljšal v kategoriji avtov formule junior.

V tekmovalnem sporedu so nastopile nekatere spremembe. Tako bo jutri ob 16. na sporedu samo dirka motorjev do 125 in do 350 kubičnih cm ter dve kvalifikacijski vožnji avtomobilov formule junior. V nedeljo dopoldne ob 10. pa bodo na sporedu dirke vseh ostalih kategorij motorjev ter finalna vožnja avtomobilov formule junior. O.—

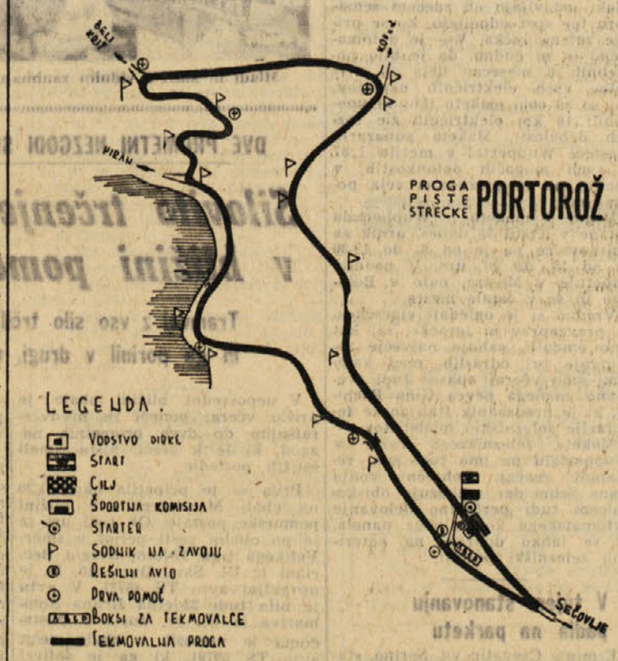

Proga portoroških avtomobilskih dirk

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Delamaris še brez igrišča

Slaba uvrstitev Fafangela in Kosmine na regati v Pulju

Izolski Delamaris je nedeljsko prvenstveno tekmo z ljubljansko Svobodo igral v Ajdovščini. Izid 1:1 je povsem realen. Izolčani so bili v prvem delu igre odločno boljši, žal pa so zamudili vrsto zrelih priložnosti za dosego zadetkov. Vodstvo 1:0 pa je bilo preskromno, da bi si lahkopriborili dve točki, kajti v nadaljevanju je Delamarisu pošla kondicija in Ljubljančani so izenačili.

Izolski Delamaris je zdaj v zelo težkem položaju in igralci so na posebnem sestanku ponovno apelirali na občinske športne forume in na občino, naj jim pomagajo, da bi čimprej prišli do igrišča. Že leto in pol namreč gostujejo po tujih igriščih in je res pravo čudo, da igralci po znanih dogodkih z odvzemom točk in bre zlastnega igrišča še niso izgubili morale. Tudi izolska športna javnost zahteva, da se dokončno uredi igrišče, saj je Izola edino nogometno društvo v Sloveniji, ki nima svojega igrišča.

* * *

V Pulju se je zaključilo prvenstvo XVII. distrikta. Zmagal je znani švicarski tekmovalec Brinner z jadrnico Ali Baba VIII. Vsega skupaj je nastopilo nad 30 jadrnic iz Švice, Avstrije, Zahodne Nemčije, Madžarske in Jugoslavije.

Do sedmega mesta so se uvrstili predstavniki tujih držav, sedmo mesto pa je zasedel Marušič iz Splita. Največje presenečenje pa je vsekakor slaba uvrstitev Koprčanov Fafangela in Kosmine, ki sta zasedla šele 21. mesto. Tako slabe uvrstitve nobeden ni pričakoval, saj je Fafangel pred kratkim osvojil državno prvenstvo v razredu Star, lani pa je na XVII. distriktu osvojil celo prvo mesto.

Vzrokov za slabo uvrstitev je več. Koprčana sta bila preutrujena, po drugi strani pa je treba upoštevati, da Cha-cha III. ne ustreza več sodobnim zahtevam izgradnje tekmovalnih jadralnih objektov. Tuji tekmovalci so namreč nastopili s takimi jadrnicami, s katerimi se Cha-cha v tehničnem pogledu ni mogla meriti.

* * *

V nedeljo je bil v bazenu v Podmarkovcu pri Kopru plavalni dvoboj med Koprom in Rovinjem. V večini disciplin so zmagali Koprčani. Zlasti je treba omeniti odličen rezultat Jazbeca na 100 metrov prsno (1'19"2). V vaterpolo tekmi so gostje prepričljivo zmagali z 10:2, medtem ko se je mladinska vaterpolo tekma končala neodločeno 5:5.

JOŽE VERGAN:

Od MAREZIG do MADRIDA

59.

Med njimi so se posebno naglo znašli Jugoslovani. Tako ali tako so našli način, da so se vrnil v domovino. Tam so bili med prvimi, ki so pomagali organizirati partizanske čete, bataljone in brigade. Z izkušnjami, ki so jih imeli iz Španije, so mnogo pripomogli k temu, da se je NOV tako naglo razvila in tako uspešno vodila boj proti okupatorju in domačim izdajavcem. Komur se ni posrečilo priti v Jugoslavijo, je pograbil za puško v tujini. Povsod je bil pripravljen na vsako žrtev.

Sedem Jugoslovanov, nekdanjih španskih borcev, je padlo med partizani v Franciji, štirje pa v Rdeči armadi. V bojih z okupatorjem in domačimi izdajavci je padlo med narodnoosvobodilno vojno 130 španskih borcev, 30 je bilo obsojenih na smrt in ustreljenih ali kako drugače ubitih v taboriščih.

Za požrtvovalnost in hrabrost je bilo proglašenih za narodne heroje 54 španskih borcev, v narodnoosvobodilni borbi pa jih je napredovalo do generalskega čina kar 23.

V KONCENTRACIJSKEM TABORIŠČU V FRANCIJI

Naposled smo prišli do francoske meje. Tu so nas pričakovali Senegalci s strojnicami ter orožniki s puškami in nasajenimi bajoneti. Bili so z nami skrajno surovi. Tak je bil menda ukaz Deladierove filofašistične vlade.

Morali smo oddati orožje.

Orožje smo zmetali na kup in se postavili v vrsto. Borci Garibaldijeve brigade smo bili skupaj. Če smo vprašali Senegalce ali orožnike, kam nas popeljejo, so nas nahrulili. Neki stražnik pa je le odgovoril:

«Pojdete v lep letoviški kraj ob morju.»

Bili smo kar boljše volje. Korakali smo proti S. Ciprienu. Pot je bila prašna in se je vlekla kot kurje črevo. Bili smo prašni in utrujeni, toda če je kdo le za korak zaostal in si brisal prah s čela, so pritekli Senegalci in policaji in ga nagnali naprej. Posebno surov je bil neki Senegalec.

«Naprej! Naprej! Prasci umazani!»

Pritožili smo se pri oficirju, toda tudi ta nas je nahrulil: «Nobene pravice nimate, da se pritožujete!»

Imeti so morali navodilo, da ravnajo z nami surovo.

Naposled smo prišli v taborišče. Kakšno razočaranje! O kakem letovišču ne duha ne sluha. Pred nami je bil velikanski prostor, ograjen z bodečo žico. Ob žici so korakale straže z nabitimi puškami in nasajenimi bajoneti. Za bodečo žico pa pravo mravljišče ljudi. Nekateri so stali, večina pa je sedela ali ležala v prahu in pesku. Policaji so nas potisnili za žico in se niso več zmenili za nas. Bili smo kot živina v ogradi. Pri vratih so bile tri ali štiri barake za vojake in policaje, za nas nič.

Vprašali smo pa stranišču. Ni ga bilo.

Vprašali smo za vodo. Ni je bilo.

Bilo ni ničesar, prav ničesar.

Torej tako sprejema Francija ljudi, ki so se skoraj tri leta borili proti fašizmu, proti tistemu fašizmu, ki je tiste čase že stegoval svoje žrelo tudi po Franciji.

Bilo je 12. februarja 1939, torej sredi zime, spati smo morali pod milim nebom na golih tleh in bili smo brez vode, brez hrane, prah pa nam je silil v oči in grlo. Bilo je grozno.

Res, da smo bili ob Sredozemskem morju, kjer je morda poleti lepo, kjer se kopljejo in sončijo, tedaj pa je zeblo in močan veter, ki je pihal od morja, je dvigal droben pesek, ga vrtinčil nekaj časa po zraku in neusmiljeno sipal po ljudeh.

V tem taborišču nas je bilo nad 120.000. Pravcato morje ljudi. Gotovo jih je bilo med tolikimi tišoči na stotine lahko oblečenih in niso imeli ničesar pri sebi, da bi se lahko odeli.

S Karlom in Antonom Cetinom smo imeli vsak svojo odejo, ki smo jo prinesli iz Španije.

«Kaj, ko bi malo legli?» je rekel Anton.

Poiskali smo primeren prostor na pesku.

«Grda se nam obeta,» sem rekel.

«Mar si mislil, da nas bodo čakali Francozi s fanfarami in cvetjem?» se je nasmehnil Karel.

Potipal sem pesek, bil je ledeno mrzel.

«Kaj, ko bi razgrnili eno odejo po tleh in bi se z drugima dvema odeli?» sem vprašal.

Tako smo tudi naredili. Stisnili smo se skupaj in se odeli.

«Zmrzovali bomo kot čucki!» je pripomnil še Karel in se obrnil.

Potem ni zinil nihče besede več. Nekje v bližini je nekdo rahlo smrčal, zraven njega se je drugi obračal in potihoma preklinjal, kdaj pa kdaj je veter zapihal močneje in mi nasul nekaj peska po obrazu. Obrnil sem se, pokril čez glavo in zaspal.

Zjutraj sem vprašal brata Cetina, če ju je kaj zeblo.

«Niti ne,» sta odgovorila. «Ne bi verjela, da nas bo ta tanka odeja tako grela.»

Ko sem se malo obrnil, se mi je nekaj usulo za vrat. Začudeno sem pogledal. Vsa odeja je bila pokrita z debelo plastjo peska.

14. februarja nas je obiskala posebna komisija Društva narodov. Pregledovali so, ali se Francija res točno drži vseh navodil, ali so nam res pobrali vse orožje, ki so ga morali vrniti Francu, in ali so nas res internirali in pošteno zastražili. Zadovoljno so kimali. Vse je bilo torej v redu.

Čez nekaj dni smo dobili velike skladovnice desk. Barake smo si morali zgraditi sami. Takoj smo se pridno lotili dela in čez teden dni so bile po vsem obsežnem prostoru dolge vrste lesenjač. Dobro nam ravno ni bilo v njih, bolje pa le. Če je deževalo je tu pa tam še vedno curljalo po nas, tudi veter je zvižgal skozi špranje in zanašal v barake pesek. Imeli smo pa vendarle občutek, da smo na varnem.

Rečeno je bilo, naj se držimo svojih barak. Kljub temu pa smo radi hodili tudi k drugim v goste, se seznanjali tudi z borci drugih narodnosti, se z njimi razgovarjali in debatirali. Kmalu smo imeli skupne sestanke, ustanovili smo posebne krožke in študirali politično literaturo, predvsem pa spise Marxxa, Engelsa in Lenina.

V začetku nas je bilo v taborišču 120.000, kasneje nas je bilo še več, zakaj neprestano so prihajali novi. Razumljivo, da je bila v taborišču v marsičem zmeda. Hrane je bilo malo in še ta slaba, primanjkovalo je celo vode, da o higienskih napravah sploh ne govorim. Za snago in zdravljenje je bilo res slabo preskrbljeno in je pravi čudež, da niso izbruhnile večje epidemije.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA Št. 20 — Tel. št. 87-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — SFRJ: v tednu 20 dni, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 - I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 130, finančno-upravni 200, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst